

Beiträge zur Kenntnis der Hieracien Ungarns, Galiziens u. der Balkanländer.¹⁾

Adatok Magyarország, Galicia s a Balkánfél sziget Hieraciumentainak ismeretéhez.

(VI.)

Von: Karl Hermann Zahn (Karlsruhe).

Irta: J.

Die folgenden Beiträge enthalten Hieracien, welche von WOŁOSZCZAK in Galizien u. in den Ungarischen Grenzgebirgen gesammelt wurden, ferner solche aus Nordungarn aus den Herbarien der Herrn J. E. NYÁRÁDY in Késmárk u. L. von THAISZ in Kassa. Daran wurden Funde der Herrn v. DEGEN, LENGYEL, ROSSI, LAUS, PRODÁN, URUMOFF etc. angereiht.

A. Piloselloida.

1. H. Hoppeanum Schult.

Ssp. *leucocephalum* SCHL. et VUK. — Bars: Brogyán, Ostry Vrh (GINZERY). — Croatia: Rodajča Crkvina p. Medak (Kocsis) et in pratis inter Čitluk et Divoselo (LENGY.), in m. Crni vrh pone m. Panos 1261 m. (Rossi), in m. Saljev Kuk (id.), in m. Kosa kraj supra Jablanac (Rossi). — Herzeg.: Prenj pl. (Prod.). — Albania: Kuči: Sirokar (BALDACCI, It. Alb. X 1903 no. 198).

Ssp. *leucolepioides* ZAHN. — Borsod: Pereces: Szőlőhegy (HULJ.).

Ssp. *macranthum* TEN. — Romania: In coll. Pärlipati pr. Gura-Vâei (PROD.).

Ssp. *multisetum* N. P. z) *genuinum* N. P. — Prenj pl. (PROD.).

Ssp. *osmanicum* N. P. — Bulgaria: Čamkorja, Samokov (LAUS), Vitoša (id.), Belovo (URUMOFF).

Ssp. *testimoniale* N. P. z) *genuinum* N. P. — Brassó: Hegyeshegy, Zinne (RÖMER); Retyezát: Vârfu Slaveiul 1600—2050 m. (NYÁR.); Heves: Szarvaskő (PROD.); Abauj-T.: in valle Aji-völgy pr. Torna, Szikszó (TH.), forma *parcipilum* Z., involucris parcepilosus. — β) *incultorum* N. P. — Retyezát: Serél Kőszeg felett a D. Cozma-ig 1524—1865 m. (NYÁR.); Bács-Bodrog: ad pag. Madaras (PROD.).

Ssp. *virentisquamum* N. P. — Var. *belovoënsse* URUMOFF et ZAHN, capitulis saepissime eglandulosis. — Bulgaria: Belovo (URUMOFF).

2. H. Pilosella L.

Ssp. *amauron* N. P. — Galicia: Przemyśl (Kot.); Hung., Abauj-Torna: Ujszállás in montib. Eperjes-Tokajensib. (TH.);

¹⁾ Vergleiche *Magy. Bot. Lap.* (1906) p. 62 ff.; (1907) p. 212 ff.; (1908) p. 113 ff., (1910) p. 276 ff. und Annales Musei Nat. Hung. 1910 p. 34 ff.

Bács-Bodrog: Bezdán (PROD.); Moravia: Giebau pr. Olmütz (LAUS).

Ssp. *angustius* N. P. α) *genuinum* 1) *pilosum* N. P. — Silesia Austr.: Lysa hora (KOT.); Szepes: Csorba-tó — Furkota völgy (NYÁR.); Lőcse—Lublói hegység: Jankovei 1170 m., Simeny 1214 m., Cerna hora 1092 m., Kuligura 1250 m. (id.); Hont: Kiebes pr. Bakabánya (KUPČ.); — 2) *subpilosum* N. P. — Galicia: Kronenberg (NYÁR.); Hont: Kiebes (KUP.); Szepes: Kiszałoki-patak völgye (id.); — 3) *epilosum* N. P. — Galicia: Kronenberg (NYÁR.) — Hung. Maros-Torda: in subalpinis Székavas pr. Szováta (TH.); Hont: Kiebes (KUP.); Velebit: in m. Vaganski vrh 1758 m. (Rossi) et Kitaibelov vrh 1710 m. supra Velika Paklenica (id.), in m. Crni vrh (id.). — γ) *plurifloccum* N. P. — Bereg: in m. Pikuj supra Kisbiszta (TH.); Udvarhely: Vargyas (id.).

Ssp. *dasycephalum* N. P. — Littuania: Niarków pr. N. Grodek (Dybowski, in REHM. et WOL., Fl. Pol. exs. 51), Minoity (SYMONOWICZ.); Galicia: Porudenko pr. Jaworow (WOL.).

Ssp. *euronotum* N. P. — Szuhahora. Gehol (NYÁR.); Borsod: Forrásvölgy pr. Királykút 250 m. (HULJ.); Ab-Torna: Miszlóka, in v. rivi Monok pr. Kassa (TH.); Alsó Fehér: Drassó (TH.); Beszt.-Naszód: Oláhszentgyörgy (PROD.); Galicia: Cislowa Skala (NYÁR.).

Ssp. *ischnanthum* REHM. — Galicia: Stawki, Pasieki pr. Leopolim (BEER).

Ssp. *latiusculum* N. P. — Heves: Szarvaskő (PROD.).

Ssp. *melaunops* N. P. — Galicia: Ostapie (Miodobory) (WL.).

Ssp. *minuticeps* N. P. Istria: Castua (LORENZ.).

Ssp. *parviflorum* N. P. — Bereg: in m. Pikuj supra Kisbiszta (TH.).

Ssp. *pilinum* N. P. — Bács-Bodrog: Szabadka (PROD.); Moravia: Schnobolin pr. Olmütz (LAUS).

Ssp. *Pilosella* N. P. — Szklo pr. Jaworow Galiciae: (WOL.).

Ssp. *rosulatum* N. P. — B.-Bodrog: Kiszaćs (KUP.).

Ssp. *scitophyllum* REHM. — Litth.: Minoity (SYMONOW.).

Ssp. *stenophyllum* N. P. — Liptó: Sztankován (HULJ.); Arva: Kralován (HULJ.); Hont: Muskowskie pr. Bakabánya (KUP.); Bács-B.: N. Miletics (PROD.); Csanád: ad pag. Apáca (TH.); — var. *stenophylloides* REHM. — Lemberg (WOL.).

Ssp. *subcaulescens* N. P. — Galicia: Hryniawa, Jablonica ad fl. Pruth, Lackie pr. Zloczow (WOL.). — Beszterce-Naszód: Ó-Radna (PORC.); f. *valdestriatum* N. P. Szepes: in v. Mlinica (NYÁR.); — f. *acutissimum alpinum* N. P. — Likav-Krba: in prato Poljana ad Svetog Ivana pr. Medak (LENGY.), in m. Krug (Rossi).

Ssp. *subvirescens* N. P. α) *genuinum* 1) *pilosum* N. P. — Ó-Radna (PORC.); Galicia: Kleparow, Leopoldsdorf (WOL.); Tátra: in v. Mlinica (NYÁR.), in v. Koscielisko (WOL.); Heves:

Szárvaskő, in m. Tarkó (PROD.). — f. *subpilosum* N. P. — Bereg: in m. Temnátk supra Volócz (Th.); Tátra: Blumental (NYÁR.). — f. *calvescens* N. P. — O-Radna (PORC.); Szepes: Brányiszkó-hágó — Visoka Hola 1172 m. (NYÁR.), Kisszalóki-patak völgye, T.-Lomnic (id.). — f. *chlorophyllum* N. P. — Bereg: Rjapiczka supra Volócz (Th.); Szepes: Černa Hora 1092 m., Kuli-gura 1252 m. (NYÁR.); Blumental Tatráe (NYÁR.); Fátra-Kriván 1670 m. (NYÁR.); Heves: in m. N. Eged (PROD.); f. *multifloccum* N. P. — Romania: Bucegiu pr. Sinaia (PROD.).

Ssp. *trichadenium* N. P. — Podluty ad fl. Lomnica Galiciae (WOL.).

Ssp. *trichocephalooides* ZAHN. — Csánád: ad pag. Tompa pr. Battonya (Th.); Honf: Kiebes pr. Bakabánya (KUP.).

Ssp. *tricholepium* N. P. — Galicia: Rodatycze pr. Grodek, Holosko pr. Lwow (WOL.); Tátra: Czarny Staw Gasien., in v. Strazyska (WOL.); Haligowce Pieniny (WOL.); Hung. Abauj-T.: Szilas 350 m. (HULJ.); Gömör: Páskaháza 600 m. (HULJ.); Komárom: in m. Turulhegy ad Bánhidá (Kocs.); Pest: Szt. Iván (id.). — Slavonija: Muskovkić pr. Stanikov Žump (KUP.).

Ssp. *trichophorum* N. P. — Csepel (Kocs.).

Ssp. *trichoscapum* N. P. (*collocephalum* BL.). — Holosko pr. Leopolim (BL.).

Ssp. *trichosoma* N. P. — Istria: Castua (LORENZ).

Ssp. *Twardowskianum* REHM. (ad greg. *Tricholep. N. P.*). — Litth.: Welesnica pr. Pińsk (Twardowska in REHM. et WOL., Fl. Pol. exs. 50).

Ssp. *vulgare* Tsch. z) *genuinum* 1) *pilosum* N. P. — Galicia: Leopoldsdorf ad fl. Swica (WOL.); Transilv.: Kovászna (RÖMER.); Szepes: Brányiszkó-hágó — Visoka Hola 1172 m. (NYÁR.) — f. *subvulgare* N. P. — Máramaros: Bustyaháza ad fl., Tisza (Th.); Transs.: in m. Hargitta supra Homoród (Th.). — f. *striatum* N. P. — Bereg: in subalpinis m. Szkalianka supra Vócsí-telep (Th.); Szepes: Busće—Kreuzerhöhe (NYÁR.); f. *exstriatum* (et *epilosum*) — Abauj-T.: Aji-völgy (Th.); Tátra: Blumental (NYÁR.).

3. H. *Pseudopilosella* Ten.

Ssp. *sericatum* N. P. — Bulgaria: In m. Musalla (LAUS.).

Ssp. *banaticolum* NYÁR. et ZAHN. — Scapi 1—2, 8—10 cm. alti dense floccosi, superne subdense subtenuiterque glandulosi obscureque subpilosí, inferne subglandulosi saepe densius albose-riceo-pilosí. Folia oblonga obtusiuscula mucronata vel oblong-lanceolata, subtus albido-canescens, ovata denique late depressa, squamis angustissimis acutissimis subdense floccosis disperse vel subdense sericeo-pilosis et disperse glandulosis. Stolones breves v. subelongati subgraciles sericeo-pilosí, foliis submagnis obsiti. Flores lutei exstriati.

Banatus: In m. Treskovac pr. Svinica (NYÁR.).

4. H. Auricula Lam. et DC.

Ssp. *acutisquamum* N. P. — **A b a u j - T o r n a :** Szilas 200 m. (HULJAK), Ujszállás in m. Eperjes-Tokajensibus; **B e r e g :** in m. Pikuj supra Kisbiszta (THAISZ); **S z e p e s :** Busóc—Kreuzerhöhe, Nagylomnic (NYÁRADY); **N ó g r á d :** Divény (HULJÁK); **B o r s o d :** Tapolea 600 m. (id.); **R o m a n i a :** Novaci—Strainlui (PROD.). — In m. Asciburgensisbus: Agnetendorf (PESCHLOW).

Ssp. *umaureilema* N. P. — **G a l i c i a :** Koblow pr. Jaworow, Hryniawa ad fl. Weisser Czeremosz, in m. Popadia ad fl. Lomnica (WOŁOSZCZAK); **A b a u j - T o r n a :** Ujszállás inter Eperjes et Tokaj (THAISZ).

Ssp. *lampreilema* N. P. — **S z e p e s :** Nagylomnic (NYÁRADY); **N a g y - K ü k ü l lő :** Siechenwald pr. Segesvár (BARTH).

Ssp. *litthuanicum* N. P. — **P o l o n i a :** Rybiszki pr. Wilna (SYMONOWICZOWNA), Niankow—Nowogródek (DYBOWSKI in REHM. et WOL., Fl. Pol. exs. no. 52); **T á t r a :** Klotildut: Késmárki-itató—Schwarzwasser (NYÁRADY).

Ssp. *Auricula* N. P. α) *genuinum* f. *epilosum* N. P. — **H o n t :** Bakabánya: Smikos (KUPCSOK); **B o r s o d :** Perecesbánya (HULJÁK); **A b a u j - T o r n a :** Baska (THAISZ); **L i p t ó :** Nagy-Bobrőc: Banikov vrh, Rasztoka (HULJÁK); **G ö m ö r :** Murány (THAISZ); **S z e p e s :** Busóc—Kreuzerhöhe (NYÁRADY); **T á t r a :** Mlinica völgy (id.), Csorba-tó (PRODÁN); **T r a n s s i l v a n i a :** Ó-Radna (PORCIUS), Brassó (RÖMER), Wolkenburg (id.), in m. Hargitta supra balneum Homoród (THAISZ); **G a l i c i a :** Hryniawa, Jablonica ad fl. Pruth, Mizuň Nowy ad fl. Lomnica, Kortumowka (WOL.), Zoltance (BEER.) — f. *subpilosum* N. P. — **H o n t :** Smikos (KPK.), **S z e p e s :** Tátra-Lomnicz (NYÁR.); **H e v e s :** Szarvaskő (PRODÁN); **T r a n s s.:** Brassó (RÖMER) — f. *stipitatum* N. P. — **H e v e s :** Bükk, Murányvár (PRODÁN) — f. *macrocephalum* N. P. — **B e s z t e r c e - N a s z ó d :** Oláhszentgyörgy, Naszód (PRODÁN). — f. *subeglandulosum* N. P. — Buceces pr. Coronam (THAISZ). — f. *obscuriceps* N. P. — **H e v e s :** Szarvaskő (PRODÁN).

Ssp. *Magnaauricula* N. P. — **In v. Vistea mare (F o g a r a s i h a v a s o k) (N y á r á d y) :** Alsó Fehér: Drassó (THAISZ); **T á t r a :** Mlinicavölgy, Bélai mészhavasok: Strednica patak, T.-Lomnic (NYÁRADY); **H o n t :** Bakabánya (KUPCSOK); **G a l i c i a :** Zoltance pr. Leopolim (BEER.).

Ssp. *melaneilema* N. P. α) *genuinum* 1) *epilosum* N. P. — **C r o a t i a :** in m. Pasji Klanac 1385 m. in Šugarska Duliba (Rossi). **R e t y e z á t :** Slaveiul-Zenogaház (NYÁRADY); **K r a s s ó - S z ö r é n y :** in m. Arsanna pr. pag. Globureu (THAISZ); **M á r a m a r o s :** ad fl. Tisza pr. Bustyaháza (id.); **M a r o s - T o r d a :** in subalpinis m. Székjavas pr. Szovata (id.); **B e r e g :** in subalpinis m. Szkalianka supra Vócs-telep (THAISZ), in subalpinis m. Temnik supra Völőcz (Th.); **A b a u j - T o r n a :** Falucska (THAISZ); **N a g y - F á t r a :** Černi kamen 1481 m., supra Középrévcza (NYÁRADY); **T á t r a :**

Za Brame Kl. Kohlbachtal (KOTULA), Csorba-tó—Furkota-völgy (NYÁRÁDY), in v. Poduplaski (WOŁOSZCZAK), Blíget—Zöld-tó (HULJAK); Szepes: Landok mellett (NYÁRÁDY); Galicia: Kortumówka, Sydowa Wisznia, Podluty ad fl. Lomnica (WOL.). Barania: Przysłup (KOTULA); — f. *subpilosum* N. P. — Szepes: Rókus felláp (NYÁRÁDY), Blíget—Zöld-tó (HULJÁK). — f. *marginatum* N. P. — Arva: Kralován (id.). — f. *stipitatum* N. P. — Liptó: Proszeki hegy 1373 m. (NYÁRÁDY). — f. *substriatum* N. P. — Galicia: in m. Jaworyna ad balneum Krynica (WOL.).

Ssp. *tricheilema* N. P. — Gömör: Páskaháza (HULJÁK); Borsod: Királykút, Forrásvölgy (id.); Abauj: Szilas (id.); Carpathi orient.: Dolzyce pr. Cisna (WOL.); Bukowina: Dea ad Câmpulung, ad rivum Hramitny Galiciae (id.).

5. *H. Schultesii* F. Sch. — *Auricula*—*Pilosella*.

Ssp. *palatinum* N. P. — Szepes: Branyiszko (TH.).

Ssp. *Schultesii* F. Sch. Wilna: Soltaniszki (SYMONOWICZ.); Barania (KOT.).

Ssp. *Schultziorum* N. P. — Tátra: Matlárháza (FIL.); Galicia: Podluty ad fl. Lomnica, Persenkowka pr. Lwow (WOL.).

6. *H. alpicola* Schl.

Ssp. *glandulifolium* N. P. — Bulgaria: In m. Musalla (LAUS).

Ssp. *Ullepitschii* BL. — In Alpibus *Scepusiensibus* (ULLEPITSCH.) — Tátra: Lomnitzer Kamm, ad lacum Poprad, (WOŁOSZCZAK), Krieván (PIASECKI), Gladkie, in iugo Zamki ad m. Szeroka Jaworzyna, in Alpibus ad Bela: Fleischbánke (KOTULA). — [*H. rhodopeum* G. SCHNEIDER, *H. Scepusiense* SIMK.]

Ssp. *rhodopeum* GRISEB. — Bulgaria: In m. Musalla (LAUS).

Ssp. *Furcatae* DEG. et Z. — Tátra: Handelvölgy inter vallem Furkota et lacum Zöld-tó (NYÁRÁDY).

7. *H. Heuffelii* Janka.

Ssp. *Heuffeli* JKA. — In rupest. m. Suskuluj pr. Herkulesfürdő (TH.).

Ssp. *austro-croaticum* ROSSI et ZAHN. — Herceg: Prenj pl., in regione *Pini Pumilionis* 2000 m., in consortio *Potentillae apenninae*, *Thymi acicularis* 28. 7 1909 leg. PRODÁN; Croatia: Velebit: in lapidosis jugi Buljima supra Medak 1400 m. (LENGYEL).

8. *H. aurantiacum* L.

Ssp. *aurantiacum* L. I) *longipilum* N. P. — Gömör: Dudlavka ad Murány (A. RICHTER); Galicia: Polonina Tarnica (KOTULA), in m. Jaworowa pr. Oslawy (WOŁOSZCZAK), Panski Grun ad Lomnicam, Preluk ad fl. Weisser Czeremosz, Czorna Hora: Szybeny (WOL.); Bukowina: in m. Sirba ad Lucaciu, Suhardu, Peatra Doamnei, Rareu (WOL.); Transs.: Pojana et Bucsees ad Coronam (RÖMER); — f. *subpilosum* N. P. — Visoka Hola, Branyiszko hegység, Felsőszalóki völgy; Lőcse-Lublói hegység, Černa hora 1092 m. — Kuligura 1252 m. (NYÁR.); Nagy-Fatra: Černi kamen 1481 m. supra Középrevuca (NYÁRÁDY); Transsilv.: Ko-

rongyis (PORCIUS, NYÁR.), Csuesa, Surduca-völgy (NYÁR.); — f. *setulosum* N. P. — Lithuania: Nianków (Dybowski, in REHM. et WOL., Fl. Pol. exs. 543); — f. *brevipilum* N. P. — Ó-Radna (PORCIUS). — var. *fuscoflorum* N. P. — Galicia: Libuchora ad Skole, in m. Trubaez ad Mszana dolna, in m. Deresskowaty et pr. Hryniawa, Jablonica pr. Tatarów (WOLESZCZAK); Hung., Bereg: in subalpinis m. Temnatić (THAISZ); Gömör: in m. Kohut pr. Nagyrőcze (KUPCSOK). — In m. Bucegi Romaniae (PROD.).

Ssp. *europuppureum* β) *aurantiaciforme* 1) *holochaetum* N. P. — Nagy-Fátra: Černi kanien 1481 m. supra Középrevuca (NYÁRÁDY).

Ssp. *carpathicola* N. P. — Bukowina: in m. Rareu 1630 m. (WOL.); Retyezát: Vârfu Slaveiul déli oldala 1590—2050 m. (NYÁRÁDY); Udvarhely: supra pag. Vargyas (THAISZ); Szolnok-Doboka: Cibles (id.); Beszt.-Naszód: Ó-Radna, Körongyis (PORCIUS); Bereg: in m. Veliki wereli¹⁾ 1500 m. Borzawa (WOL.), in subalpinis m. Pikuj ad pag. Kisbiszta, in subalpinis m. Rjapiczka supra pag. Volóez, in valle fl. Latorcza ad pag. Alsóvereczke (THAISZ); Tátra: Csorba-tó, Tycha vrh: Jávorszikla, Blíget Zöld-tó, Greiner, Felka-tó (NYÁRÁDY). Kohlachtal, in dorso m. Dlugie (KOTULA), Drechslerhäuschen, Stirnberg (WOL.), Vaskapu (THAISZ); Liptó: Baranec (ULLEPITSCH); Trenčín: Fátra-Kriván (NYÁRÁDY, HULJÁK); Gömör: Klenócz—Tiszolc (A. RICHTER); Nagyrőce: Kohnt (KUP.). Galicia: Magóra pr. Rycerka ad Zywiec, in m. Mszana ad Lomnicam, in eac. m. Gurgulat ad fl. Swica, Czorna Hora, in m. Kukul.

Ssp. *melinoides* N. P. — Liptó: Baranec (ULLEPITSCH).

Ssp. *Neriedowae* WOL. et ZAHLN (e grege *Spanochaetum* N. P.). — Rhizoma horizontale. Folia rosularia sat parva, exteriora obovato-spathulata, interiora lanceolato-linguiformia, obtusa vel acuta, viridia subglaucescentia, in parte superiore praecipue marginem et basin versus breviter rigideque pilosa v. glabrescentia, subtus praecipue in nervo dorsali et basin versus disperse pilosa et disperse floccosa v. subeffloccosa, in nervo dorsali tantum modice vel disperse floccosa, vix denticulata. Caulis 15—20 cm. altus ± areuato-ascendens tenuis, inferne sat dense breviterque pilosus, viridis, superne saepe obscurior et parum vel disperse obscureque pilosus, 2—3 mm., et dense floccosus. floccis infra caulis medium ± evanidis. Acladium 3—10 mm., rami 1—3 subremoti subtenues subtomentosi. sparsim obscureque pilosi, pariter ac caulis pars inferior glandulis modice numerosis vel subdensis *parvis* obsiti; ordines axium 3(—4), capitula 3—10. Involucrum parvum, 6—7 mm. longum, denique truncatum, ovatum, atrum. squamis subangustis acutiseulis subimmarginatis apice saepe atrorubris, disperse obscureque brevipilosus, subtus subfloccosis, floccis in squamarum

¹⁾ In Hungaria *Stoj* dicto, sed recte *Stohy* (== Heuschober) scribendum (WOLESZCZAK in litt.).

dorso usque ad apicem dispersis, simul submodice v. disperse glandulosis. Bracteae atrae. Flores purpurei. Stolones?

Hab. in reg. Pini Mughi in m. Neriedowa pr. Podluty ad fl. Lomnicam (WOLOSZCZAK) Galiciae.

Ssp. *subaurantiacum* N. P. — Galicia: Libuchora ad Skole (WOL.); Hung., Lőcse-Lublói hegység: Jankovec 1170 m., Simeny 1214 m. (NYÁRÁDY).

Ssp. *subkajanense* ZAHN (*kajanense* G. SCHNEID.). — Carpathi: Sanok: in m. Lopienik pr. Dolzyca, in m. Czerszla ad balneam Zegiestów, Piwnica ad fl. Poprad 1060 m., in m. Jaworwna pr. Krynica (WOL.); Tátra: Stírnberg, Drechslerhäuschen (WOL.); Szében: Hohe Rinne 1600 m. (PRODÁN.); — f. *parviceps* Z., capitulis c. 6—8 mm. longis. — V. Vistea mare Fogarasi havasok (NYÁRÁDY).

9. *H. stoloniflorum* W. Kit = *aurantiacum* — *Pilosella*.

Ssp. *meringophorum* N. P. — Romania: in m. Bucegiu pr. Sinaia (PROD.); Transs.: Crepatura (NYAR.); Galicia: in m. Magórkę pr. Jablonica ad fl. Pruth, in cac. m. Gurgulat ad fl. Swica, in m. Forasek Czornohorae (WOL.).

Ssp. *oligocephalum* SCHUR. — Schulerhaus pr. Coronam (RÖMER); forsitan aurantiacum — testimoniale. — In m. Szemenik pr. Temes-Szlatina (BORBÁS).

Ssp. *stoloniflorum* W. Kit. — In m. Piliske ad Coronam (RÖMER). — f. *stenophyllum* N. P. — Magura (WOL.).

10. *H. pyrrhanthes* N. P. = *aurantiacum* — *Auricula*.

Ssp. *fulvaericula* N. P. — Galicia occid.: In m. Jaworyna pr. Krynica (WOL.).

Ssp. *hargittanum* THAISZ et ZAHN. — Caulis c. 30 cm. altus subdense diluteque pilosus, 1—1,5 mm. subfloccosus, superne dense, usque ad medium subglandulosus. Folia glancescentia spatulato-obtusa v. ± lanceolata acutaque, apice saepe plicata, supra praecipue marginem versus rigidiuscula subpilosa vel glabra, in margine nervoque dorsali modice pilosa, 1—2 mm.; caulina 1(—2), in nervo dorsali tantum parcefloccosa. Acladium 5—8 mm. l. rami 2 3 subappropinquati, ordines = 3, capitula 3—/. Involucrum 6—7,5 mm. l. ovatum obscurum, squamae sublatiusculae obtusiusculae, distincte viridi-marginatae obscure subpilosae subglandulosaeque. disperse floccosae. Pedunculi sparsim pilosi dense glandulosi obscure cani. Flores saturate lutei apice subrubescentes, flos terminalis ligulis extus pallide purpureis praeditus, styli obscuri.

In m. Hargitta pr. balneum Homoród comit. Udvarhely (TH.).

Ssp. *laevisquamum* N. P. (*H. subfuscum* SCHUR apud WOL.). — Carpathi Stryjens.: Czorna Rypa 1100 m. (WOL.).

Ssp. *pyrrhanthes* N. P. (*H. triste* BL. in sched.) — Galicia: Ad balneum Podluty et in Osmoloda ad fl. Lomnica (WOL.) Bntywla, Libuchora, Paraszka pr. Skole (BL., WOL.), Stryj (WOL.).

Ssp. *Saelani* NORRL. (*H. aurantiacum* var. *bicoloratum* WOL.).
— Leopoldsdorf ad fl. Swica (WOL.).

11. *H. pratense* Tsch. (*collinum* N. P.)

Ssp. *centroboanicum* ZAHLN. — Bulgaria: Belovo (URUMOFF).

Ssp. *colliniforme* N. P. (*H. fallacinum* BL.) — Koblow pr.

Jaworow (WOL.); Janow (BEER) et Sygnówka pr. Leopolim (WOL.).

Ssp. *dissolutum* N. P. — Kókényes ad Diósgyör (HULJ.).

Ssp. *glaucocrosum* N. P. Bulgaria: Sadova (PICHLER).

Ssp. *pratense* Tsch. f. *longipilum* N. P. — Lemberg, Kortumowka (WOL.); Chodaczków pr. Tarnopol (id.), Pieniaki, Jaworynki Pienin. (WOL.). — f. *brevipilum* N. P. — Litth.: Pinsk (TWARD.); Beskid. occid.: in m. Pilsko (WOL.); Leopoldsdorf ad fl. Swica (WOL.); Hung., Borsod: Bükkhegy (PROD.). — f. *calvifolium* N. P. — Zofiówka pr. Leopolim, Hartfeld pr. Grodek (WOL.), in m. Pilsko Beskid. occid. (WOL.). — f. *subcolliniforme* N. P. — Kleparow et Bajki pr. Lemberg (WOL.) — (?) *subcollinum* N. P. — Galicia: Krzywezyce, Zoltance, Pasieki, Sichow (BEER), Sygnówka, Rodatyce, Chodaczków, (WOL.); Hung., Borsod: Bükkhegység, Királykútvölgy (HULJ.); Abauj-T.: N.-Ida in v. Idavölgy (Tn.) — var. *callitrichum* N. P. — Tátra: Drechslerhäuschen— Stirnberg (NYÁR.).

Ssp. *ipeicense* (N. P. — Bulgaria: Čamkorja, Musalla, Vitoša (LAUS).

Ssp. *silvicolum* (FR.) ZAHLN (*polonicum* BL., *centrorossicum* ZAHLN). — Moravia: Olmütz (LAUS); Galicia: Zubrza, Kortuniówka, Syñiowka et «Janower Wald» pr. Leopolim (WOL.), Rodatyce pr. Grodek (WOL.), Olesko pr. Brody, Szezawneia (WOL.), Koblów pr. oppid. Jaworow (id.); Galicia orient.: Miodobory, Bileze (BL.), in m. Pantyr et Jaworowa pr. Oslawy, Złoczów, Jablonica ad fl. Pruth, Hryniawa ad fl. Weisser Czeremosz, Muszyna et in m. Pisana pr. Piwniczna ad fl. Poprad (WOL.), etiam f. *atrisquamum* Z., squamis atris, pilis inflorescentiae obscuris, ad pag. Jaworow pr. Kolomyja (id.); Pinsk (TWARD.), Wilna (DYBOWSKI in REHM. et WOL. Fl. Pol. exs. 53), Weleśnica (TWARD.); Dlugie et Starzawa pr. Przemysl (KOT., WOL.); Romania: in m. Curmatura pr. Herkulesbad (TH.), Bucees pr. Sinaia (PROD.); Hung. N. Küküllő: in silva Siechenwald pr. Segesvár (TH.); Beszter-Naszód: Oláhszentgyörgy (PORC.).

Ssp. *sudetorum* N. P. — Leopoldsdorf ad fl. Swica Galicieae (WOL.); Tátra: Bélai Mészavasak: Strednica patak (NYÁR.).

12. *H. fuscoatrum* N. P. = *pratense* — *aurantiacum*.

Tátra: In regione superiore rivi Krzeczkowa (KOTULA); Hryniawa et Jalowiczora ad fl. Weisser Czeremosz (WOL.). [*H. bicolorato* × *polonicum* WOL.].

13. *flagellare* Willd. = *pratense* — *Pilosella*.

Ssp. *anacraspedum* REHM. — Lithuania: Weleśnica (TWARDOWSKA). — Ssp. *chlorops* N. P. similis.

Ssp. *flagellare* N. P. (*H. incrassatum* et *ciliatum* \times *Pilos.* BL.). — Kortumówka, Zimma Wódka, Signówka et Ruska Rześna pr. Lemberg (BL., WOL.); Jablonica pr. Tatarów ad fl. Pruth (WOL.); Mlinicatal Tatrate (NYÁR.); Moravia: Czernowicz pr. Olmütz (LAUS.).

Ssp. *glaucochlorum* REHM. (*H. pseudoflagellare* BL. p. p.) — Janów—Jaryna (BEER), Zimna Wódka, Kortumówka (WOL.); Stare Siolo ad Bóbrka (PIOTROWSKI).

Ssp. *helobium* REHM. (*H. pseudoflagellare* BL. p. p.) — Kleparów, Zubrze et Zofiówka pr. Leopolim (WOL.).

Ssp. *tatrense* N. P. f. *pilosius* N. P. — Tátra: Bliget—Zöld-tó (HULJ.), Galicia: in v. Za Bramka (KOT.) et Strazyska (WOL.); Panski Grun, in m. Guretwyn ad Lomnicam (WOL.); Hryniawa et Holoszyna ad fl. Weisser Czeremosz (WOL.), Kukul 1580 m. et Howerla 2000 m in mont. Czorna Hora (WOL.), Jablonica pr. Tatarów ad fl. Pruth (id.), Barania: Przysłup (KOT.), in m. Gurgulat ad fl. Swica (WOL.). — f. *calvius* N. P. — Tátra: Bélai mészavasok: Strednica patak, T.-Lomnicz (NYÁR.), Csorbató—Furkota völgye (NYÁR.) — f. *epilosum* Z., capitulis epilosis. — Csorbató—Furkota völgye et in v. Mlinica (NYÁR.).

14. *H. macrostolonum* G. SCHNEID. = *flagellare* — *Pilosella*.

Ssp. *macrostolonum* G. SCHNEID. — Stare Siolo ad Bobrka et Kortumówka pr. Lemberg (WOL.).

15. *H. spathophyllum* N. P. = *pratense* — *Auricula*.

Ssp. *exorrhadum* N. P. — Galicia: In m. Jaworyna 1116 m. pr. balneum Krynica et in m. Ruska pr. Muszyna ad fl. Poprad (WOL.).

Ssp. *polysarcon* REHM. (*H. Rostafinskii* BL. in sched.) — Rybiszki et Soltaniszki pr. Wilna Lithuaniae (SYMON.). Persenkówka, Kortumówka, Sygnówka pr. Lemberg, Rodatycze pr. Gródek, Cygany Galic. orient (WOL.). — Est *silvicolum-Auricula*.

Ssp. *spathophyllum* N. P. (*H. Nassodense* SIMK., *H. glaucedinum*, *ciliatum* — *Auricula* BL.). — Transs.: Ó-Radna (PORC.); Galicia: Lesienice et Persenkówka pr. Leopolim (BL.). — f. *microtrichum* N. P. — Borsod: Forrásvölgy pr. Királykút (HULJ.). — f. *calvius* N. P. — Szeben: Nagy-Szeben (PROD.); Galicia: Wólka pr. Lemberg (BEER).

16. *H. floribundum* W. GRAB.

Ssp. *athonanthum* REHM. (*H. pseudoftoribundum*, *Auricula* \times *polonica* et *Auricula* \times *fallacinum* BL.). — Bodnarówka, Signówka et Karczmury, Persenkówka et in silva «Janower Wald» pr. Leopolim (BL., WOL.).

Ssp. *atramentarium* N. P. β) *suberubescens* NYÁR. et Z., foliis utrimque disperse pilosis; squamis obscuris anguste viridi marginatis pariter ac caulomata pilis apice dilutis obsitis. — Tátra: Klotildut inter Késmárki Itató et Schwarzwasserbach (NYÁR.).

Ssp. *floribundum* N. P. — Galicia: Przemysl, Medyka,

Kortumówka, Rodatyce pr. Grodek (W.), Zoltanee, Pasieki et Sichów (BEER), inter m. Magóra et Przyslop ad Rycerka Beskida rum oecid. (Kot., WOL.); Szepes: Vysoka-hola (SZÉPLIG.); in pratis Szilas ad Vésztő com. Békés (BORBÁS).

Ssp. *lueticeps* REHM. (forsan *silvicolum* — *Auricula*). — Sichow (BEER), Zubrza et Syniowka pr. Lemberg (WOL.); Lithuania: Nianków (DYBOWSKI in REHM. et WOL., Fl. Pol. exs. 54, sub nom. «regiomontanum N. P.»); Medyka (Kot.).

Ssp. *pseudauricula* N. P.: in valle Rzeki (Kot.), in m. Maxymec ad fl. Weisser Czeremosz Bucovinae (WOL.).

17. *H. piloselliflorum* N. P. == *floribundum* < *Pilosella*.

Ssp. *kirrolepium* REHM. — Wólka pr. Leopolim (BEER).

18. *H. cymosum* L.

Ssp. *chrysophaes* N. P. — Temes: ad oppid. Versec (J. WAGNER).

Ssp. *cymigerum* N. P. (*H. Andrzejowski*, *hirtum*, *Slendzinskii* et *glomeratum* p. p. Bl. in sched., *H. pseudogloemeratum* Bl. apud WOL.). — Lithuania: Rybiszki et Wilna (SIMONOWICZ); Galicia: Janów, Holosko, Kortumówka, Zofówka pr. Lemberg (WOL.), Rodatyce pr. Grodek (id.), Mydobory, Dubienko pr. Monasterzyska, in m. Pantyr pr. Oslawy (BL., WOL.), Jaworowa et in m. Magórka pr. Jablonica ad fl. Pruth (WOL.), in ditione fl. Weisser Czeremosz: Czornyj Dil, Hryniawa, in m. Stoubej, Gurewyn et Maxymee, Jalowiezora, ad rivum Hramithy (WOL.), in m. Kiezcera pr. Jelenkowate in Carp. Stryjens. (WOL.); Transsilv.: Hosszúaszó (BARTH.); in m. Predjal pr. Coronam (SCHUR.); Borsod: Felső-Hámor (HULJ.). — f. *hirtipedunculum latius* N. P. — Tátrafüred—T.-Lomnie (NYAR.); Heves: in m. N.-Eged (PROD.); Trenčín: Veterna Hola (BORBÁS); — f. *angustius* N. P. — Borsod: Hámor, Bükkhegység: Keresztes szikla (HULJ.). — f. *bohemicum* N. P. Liptó: Jalovec patak—Cervenec, N. Bobróc—Jalóc (HULJ.).

Ssp. *cymosum* L f. *normale* N. P. — Gal.: Dubienko pr. Monasterzyska (BL.); Bukowina: Peatra Doamnei, Rareu (WOL.); Hung: Kolozs: ad pag. Feketelak (PROD.); Szepes: Jeruzsálem hegy, Branyiszkó-hágó—Viszoka hola, Babahegy, N. Lomnic (NYÁR.); Ab-Torna: in v. Szádellő, Falucska (TH.); Borsod: Szeletahegy pr. Hámor (HULJ.); Gömör: Pelsőc (id.); Honf: Bakabánya (KUPC.); Selmeezbánya (L. RICHTER); Pest: Szt.-Iván (Kocs.); — f. *setosum* N. P. — Rodatveze pr. Grodek Galiciae (WOL.); Borsod: Banyóhegy, Répás (HULJ.); Gömör: Kuntaplopca 550—600 m. (HULJ.); — f. *poliotrichum* WIMM. — Transs: Pojana et Kl. Hangenstein pr. Coronam (RÖMER); — f. *stoloniferum* N. P. — Heves: in m. N.-Eged. (PROD.).

Ssp. *gnaphalophorum* N. P. — Velebit: In m. Samar, Golivrh, Stružni vrh et Krug 13—140' m. (ROSSI).

Ssp. *pulveratum* N. P. — Galicia: in m. Skupowa pr. Hryniawa (WOL.); Beszt-Naszód: in m. Craciunel et ad riv.

Păreul Smeulin pr. Ó-Radna (PORC.); Szepes: Lőcse-Lublói hegység: Černa hora 1092 m., Kuligura 1252 m. (NYÁR.).

Ssp. *Regelii* N. P. — Trenesén: in cac. m. Veterna Hola ad pag. Kunyerád (BORB. sub nom. «*pratense*»).

Ssp. *sabinum* SEB. et M. — Pojana Zselereu ad Herkules-fürdő (TH.).

Ssp. *viridans* N. P. — Bulgaria: Belovo (URUMOFF).

19. *H. canum* N. P. = *cymosum* < *Pilosella*.

Ssp. *canum* N. P. (*H. hungaricum* SIMK.). Transsilv.: Scholten (BARTH).

Ssp. *Cymosella* N. P. χ *genuinum* 1) *normale* N. P. — Heves: in m. N. Eged (PROD.). — var. *pseudalmonicum* N. P. — Liptó: Sztankován, Árvá: Kralován (HULJ.). — var. *egedense* ZAHN. stoloniibus elongatis tenuissimis, aeladio 20–30 mm. longo, involucro 6–7 mm longo, sparsim glanduloso, ligulis striatis, foliis supra + effloccosis: in m. N. Eged comit. Heves (PROD.).

Ssp. *gracile* Tsch. (*H. superpilosella* \times *pseudogloemeratum* BL.). — Holosko pr. Lemberg (BL.). — f. *subobscuriceps*, involueris obsuris disperse floccosis. — Velebit: In m. Krug (Rossi).

20. *H. sciadophorum* N. P. = *cymosum* — *Auricula*.

Ssp. *ignotum* REHM. — Leopoldsdorf ad fl. Swica Galiciae (WOL.).

21. *H. rubellum* (Koch) Zahn = *cymosum* — *aurantiacum*.

Ssp. *adenocymosum* NYÁR et ZAHN. — Caulis 20–50 cm. altus gracilis v. crassiusculus subdense floccosus, supra medium disperse obscureque pilosus (2 mm.) et praecipue apicem versus subdense denseve et sublonge nigroglandulosus, infra medium disperse glandulosus sed densius diluteque, basi albopilosus. Folia rosularia exteriora oblonga obtusa breviora, reliqua longiora oblongo-lanceolata v. lanceolata et \pm acuta, lutescenti-viridia, obsolete denticulata, utrimque subdense, superne rigidiuscule pilosa, 2–4 mm., supra sparsim disperse et minutissime, subtus modice vel \pm dense (caulina) floccosa: caulina 2–4 (–5), summa subglandulosa. Inflorescentia cymosa subglomerata 10–20 cephalia, aelodium 3–5 mm. longum, rami 4–7, ordines axium 3. Involucrum 6–6,5 mm. longum ovatum basi rotundatum, nigrum, modice vel subdense subdiluteque pilosum (1 mm.), modice v. apice subdense glandulosum subeffloccosum, squamis vix sublatiusculis, acutiusculis. subatris vix dilute marginatis, apice saepe rubro subcoloratis. Pedunculi subpilosoi, dense glandulosi obscure canofloccosi. Flores omnes lutei, partim abbreviati, in dentes longos partiti, in uno capitulo vel exstriati vel exteriore longiores extus \pm intense purpurei. Stolones breves epigaei dense pilosi canofloccosi, foliis sublongis instructi.

Túró: Nagy-Fátra: Krízna 1575 m., Černi kamen 1481. m. (NYÁR.).

Variat: 1) *subangustisquamum* squamis angustioribus subdensius pilosis. — Krízna.

2) *sublatiusculum*, squamis sublatiusculis minus dense pilosis, sed pariter ac pedunculi densius glandulosus. — Černi kamen, Krizsna (NYÁR.).

Ssp. *Rehmanni* N. P. — Szepes: Magura (WOL.); Carpathi orient: in prato Plaik sub mont. Skupowa ad fl. Weisser Czeremosz. Dereszkwaty pr. Hryniawa, in eae, m. Maxymec Bucowinae, in m. Zalom pr. Wyszków (WOL.).

Ssp. *roxolanicum* REHM. — Butywla pr. Skole (BL.), Jablonica ad Dil, Dereszkwaty pr. Hryniawa (WOL.).

Ssp. *rubicymigerum* REHM. (*H. berdoënse* WOL.). — Galicia: In m. Preluk et Skupowa ad fl. Weisser Czeremosz, Dereszkwaty pr. Hryniawa, in m. Magóra et Sumaren pr. Jablonica, ad fl. Dil, Jelenkowate pr. Skole, in m. Kukul et ad rivum Foraszczewka Czorna Horae, in prato «Berdo» ad m. Maxymec Bucowinae (WOL.). — f. *Blockii* WOL., caule ad 75 cm alto robusto, inflorescentia laxa, glandulis in involucro caulomatibusque densissimis atris, foliis rosularibus ad 20 cm. longis, stolonibus pleniusque ascendentibus floriferis (*aurantiacum* × *roxolanicum* WOL. in sched.). — In montib. Mikulinka Dil et Magórka pr. Jablonica, Jaworowa pr. Oslawy, Worochta ad fl. Pruth, in m. Forasek Czorna Horae 1500 m. (WOL.).

22. *H. plaicense* WOL. = *rubellum* — *Auricula* (*roxolanicum* × *Auricula* WOL.).

In prato montano «Plaik» sub m. Skupowa pr. Hryniawa (WOL.).

23. *H. glomeratum* FR. = *cymosum* — *pratense*.

Ssp. *glomeratum* Fr. (*H. Auricula* × *pratense* BL. in sched.). — Galicia bor.: Rawa ruska (BL.).

Ssp. *calomelanum* REHM. (*H. florib.* v. *brachiphyll.* Kot. in sched.). — Tátra: Reglany Potok (Kot.).

24. *H. echooides* LUMN.

Ssp. *echooides* N. P. f. *adpressipilum* N. P. — Arad: Gyrok (J. WAGNER). — f. *hirticeps* N. P. — Ab-Torna: Várhegy ad pag. Bodókőváralja (TH.); — f. *anochaetum* N. P. — Romania: Verciorova (TH.); — f. *patentipilum* N. P. — Galicia: Starzawa pr. Przemysl (Kot.); Bulgaria: Belovo (URUMOFF) — f. *adpressipilum minoriceps* N. P. — Heves: Szarvaskő (PROD.). — f. *hirsuticeps* N. P. — Lemberg (BEER). — f. *albocinereum* N. P. — Galicia: Jaworow (WOL.), Janow pr. Lwow (id.), Bortiatyn pr. Sadowa Wisznia (WOL.).

Ssp. *macrocymum* N. P. — Pest: Rákos-Palota (BORBÁS).

25. *H. bifurcum* M. BIEB. = *echooides* < *Pilosella*.

Ssp. *anthelaephilum* REHM. — Galicia: Holosko (WOL.).

Ssp. *cinereum* TSCH. (*H. Wolfgangianum* OB. in sched.). —

Moravia: Znaim (OBORNY).

Ssp. *sympodiale* BORB. 1879. — B. Pest: Rákos (BORBÁS).

25 a. *H. fallax* Willd. = *echooides* — *cymosum*.

Ssp. *granense* N. P. — Csánád: ad riv. Szárazér pr. Tornya ad Battonya (Th.); Borsod: Bükkfensik, Susta-völgy (BUDAI).

26. *H. setigerum* Tsch. = *echooides* > *Pilosella*.

Ssp. *setigerum* Tsch. — Bács-Bodrog: Szabadka (PRODÁN).

27. *H. Pavichii* Heuff. (*H. Fussianum* SCHUR.).

Ssp. *Fussianum* N. P. — Transsylv.: Romosél (BARTH); Kr.-Szörény: Treskovác, Kazán-Ógradina (NYÁR.), — f. *serpentinaceum* Sch.-BIP. — Krassó-Szörény: Crni Vrh, Herkules fürdő (Th.).

Ssp. *pseudohoholeion* Z. — Herceg.: Jablanica (PROD.).

28. *H. florentinum* All.

Ssp. *astolonum* VUKOT. — Herceg.: Rakitno: infra Podklečani 9—1150 m. (H.-MAZZETTI).

Ssp. *canipedunculum* N. P. — Galicia occid.: in m. Strzebel pr. Mszaia dolna (WOL.).

Ssp. *cilindriceps* N. P. — Bulgaria: Čamkorija (LAUS).

Ssp. *floccipedunculum* N. P. — Ukraine: Rozyn (A. MARKIEWICZ).

Ssp. *galiciense* BL. — Galicia: Kleparów, Kortumówka pr. Leopolim, Tuezapy pr. Gródek, Bilohorszeze (WOL.).

Ssp. *litorale* N. P. — Abbazia (BORBÁS). Variat pedunculis floccosis v. effloccosis

Ssp. *obscurum* REHB. FIL. — Ó-Radna (PORC.).

Ssp. *poliocladum* N. P. — Ad balneum St.-Georg pr. O-Radna (PORC.).

Ssp. *praealtum* VILL. (*H. astolonum* BL. apud WOL.). — Kortumówka (WOL.); Litthuania: Minoity (RUDOM.).

Ssp. *pseudosanii* REHM. (*H. Knappii* BL.). — Kleparow (WOL.).

Ssp. *subflorentinum* N. P. — Dalmatia: Imotski, Pušića pr. Ričice 620 m. (H.-MAZZETTI).

Ssp. *turcicum* N. P. — Bulgaria: Samokov (LAUS).

29. *H. Bauhini* Schult. (*H. magyaricum* N. P.).

Ssp. *adenocladum* REHM. — Galicia: Holosko, Kortumówka (WOL.); Ostra Mogila Gal. orient. (id.).

Ssp. *adenocymum* N. P. — Croatia: In vallecula Staro selo supra pag. Brušane et in pratis paludosis inter Brušane. Trnovac et Podkraj (KÜMMERLE); Bulgaria: Čamkorija (LAUS).

Ssp. *agathanthum* REHM. (*H. kleparoviense* BL. apud WOL.). — Galicia: Lemberg: Kleparów et «Stryjer Linie» (WOL.).

Ssp. *anisoecladum* REHM. (*H. varatinense* WOL.). — Galicia: Hryniawa (WOL.), sub m. Pilsko Gal. occid. (id.), Rycerka Beskid. occid. (id.)

Ssp. *arvorum* N. P. f. *floccifolium* N. P. — Abauj-Torna. Kassa (Th.).

Ssp. *Bauhini* Bess. — Beszt.-Naszód: Ó-Radna (PORC.).

Ssp. *Besserianum* SPR.— Beszt.-Naszód: Ó-Radna (PORC.), Naszód (PROD.); Szepes: Késmárk, Mélyárok (NYÁR.); Heves: in m. Tarkő (PROD.); Borsod: Nagyhegy (HULJ.); — f. *calvicaule* N. P. — Lemberg, Zoltance (BEER); Bulgaria: Belovo (URUMOFF).

Ssp. *callicymum* (REHM.) — Galicia: Inter Kaiserwald et Pulverturm pr. Lemberg (WOL).

Ssp. *cattarensse* N. P. — Herceg: Prenj pl. (PROD.).

Ssp. *chaetophorum* (WOL.). (*H. subauriculoides* BL.) — Galicia: Pieniaki, Kortumówka, Kleparów, Zofiówka pr. Lemberg (WOL.).

Ssp. *chaunocymum* (REHM.) — Galicia: Zofiówka (WOL.), Podasadki (BEER); Lithuania: Zielona Laka pr. Wilna (SYMOWICZOWNA).

Ssp. *cymanthum* N. P. — Beszt.-Naszód: Ó-Radna (PORC.); Csánád: Battonya (TH.); Pest m: Pilis-Csaba (Kocs.), Szt.-Endre (SZÉPL.); Heves: Bükkhegy, Felső-Tárkány (PROD.); Szepes: Bélai Mészavasok: Brehi (NYÁR.); Borsod: Diósgyör: Bükkhegy 220—230 m. (HULJ.).

Ssp. *decolor* N. P. (*H. Herbichii* BL.) — Beszt.-Naszód: Ó-Radna (PORC.); Heves: in m. Nagy-Eged (PROD.); Szepes: Késmárk: Dürrenberg (NYÁR.); Galicia: Hryniawa (WOL.); Lithuania: Niankow (DYBOWSKI, in REHM. et WOL., Fl. Pol. exs. 192, 193); Moravia: Schnobolin pr. Olmütz (LAUS.).

Ssp. *dobromilense* REHM. (*H. Honoratae* et *H. Sapiehae* BL.) — Galicia: Olesko pr. Brody, Dubienko (WOL), Krasieczyn pr. Przemysl (BLOCHI).

Ssp. *effusum* N. P. — Abaúj-Torna: pr. pag. Baska, in m. Hradova pr. Kassa (TH.); Heves: Felső-Tárkány, in m. Nagy-Eged (PROD.), Szarvaskő (id.); Szepes: Alsó-Tátrafüred (SZÉPL.); Arva: in m. Sip ad Kralován (HULJ.); Besztercze-Naszód: Ó-Radna (PORC.), Naszód (PROD.); Herkulesfürdő (THAISZ.); Liká-Krba: inter Citluk et Divoselo (L.), Rodajca Crkvina ad Medák (Kocs.); Croatia: In m. Crni vrh pone m. Panos 1261 m. (Rossi). — var. *subadenocymum* Z., involucris caulomatibusque subdense glandulosis et pilis rarioris obsitis. — Arva: Siphegy ad Kralován (HULJ.); Croatia: in vallecula Staro selo pr. Brusane (KÜMMERLE); in m. Debeli Kuk 1271 m supra Barići (Rossi), in m. Panos 1262 m. supra Sugarja (id.). Saljev Kuk 1194 m. (id.).

Ssp. *empodistum* N. P. — Carpathi occid.: in m. Strzebel pr. Mszana dolna (WOL.).

Ssp. *erythriophyllum* VUKOT. — Heves: Szarvaskő (PROD.); Croatia: Milković supra Lukovo Sugarje (Rossi).

Ssp. *fastigiatum* TSCH. — Heves: in m. Nagy-Eged (PROD.); Szepes: Tátrafüred — T.-Lomnicz (NYÁR.); Galicia: Lemberg (BEER).

Ssp. *Ferroviae* REHM. — Lemberg: Kleparów, Sandberg, Zofiówka (WOL.).

Ssp. *heothinum* N. P. — Galicia: Podluty ad fl. Lominica, Dreikronenberg (WOL.); Hung., Szepes: Késmárk—Kénszéfűdő, Babahegy [Zameisko] (NYÁR.), Dürrenberg (SZELENYI); Heves: Szarvaskő, in m. N.-Eged (PROD.); Lueski (SZÉPL.); Borsod. Hámor: Bükkhegy 250 m. (HULJ.); Ab.-Torna: pr. pag. Stósz (TH.); Bács-Bodrog: Zombor (PROD.); Pest: Szt.-Iván (Kocs.); Besz-Naszód: Oláhszentgyörgy (PROD.).

Ssp. *hypermelanum* REHM. — Carpathi: Polonina Weltlinska 1200 m. pr. Przemysl (WOL.).

Ssp. *hispidissimum* REHM. — Transs.: Brassó: Salomonsfelsen (RÖMER); Galicia: Czorna hora in m. Forasek 1300 m. (WOL.); Persenkówka pr. Lemberg (BLOCKI); — f. *pilosicaule* N. P. — Heves: in m. N.-Eged (PROD.); Szepes: Branyiszkó-hegység (NYÁR.).

Ssp. *Kernerii* N. P. — B.-Pest: Nagyszávhégy (NYÁR.); Abauj-T.: Áji völgy pr. Torna, in m. Sátör pr. Ab.-Szántó, (TH.); Tátra: Klotildút inter Késmárk et Schwarzbach (NYÁR.).

Ssp. *macrum* N. P. Udvarhely: in m. Hargitta supra Bethlenfalva (TH.); Bereg: in subalpinis m. Pikuj supra pag. Kisbiszta (id.).

Ssp. *magyaricum* N. N. — Bosnia: Dervent (PROD.); Slavonia: Fruska gora pr. Kamenica (PROD.); Udvarhely: in m. Hargitta supra Bethlenfalva, f. *pilosius* (TH.); Herkulesfürdő (TH.); Kovászna Transsilvaniae (RÖMER); Besz-Naszód: Ó-Radna (PORC.); Szolnok-Doboka: ad pag. Kekés (PROD.); Bereg: in valle rivi Viesa inter Zányka et Volócz (TH.), in subalpinis m. Rjapiecka supra Volócz (id.); Galicia: Schumlau pr. Jaworów (WOL.), Malinoviszcze pr. Przemysl (KOT.), Holosko et Kortumówka pr. Lemberg, etiam f. *pilosius* (WOL.); Lithuania Korzeniów (M. TWAROWSKA); Szepes: Mélyárok pr. Késmárk (NYÁR.), Busóc—Kreuzerhöhe (id.), Babahegy [Zameisko] (id.); Liptó: Kvačányi völgy (id.); Abauj-Torna: Benyék, Kassa in silva Bakta (TH.); Heves: in m. Tarkö et N.-Eged (PROD.); Croatia: Oštarija (Rossi).

Ssp. *megalomastix* N. P. — Heves: Felső-Tárkány, Bükkhegy, ad pag. Ostoros (PROD.); Transs.: Ó-Radna (PORC., PROD.).

Ssp. *melachaetum* TSCH. — Bereg: in valle fl. Latoreza pr. Alsóverecze (TH.); Transs.: Ó-Radna (PROD.).

Ssp. *mnocladum* REHM. — Galicia: Jablonica (WOL.).

Ssp. *nigrisetum* N. P. — Szepes: Busóc—Kreuzerhöhe (NYÁR.) — Pieniny: in m. Wysoka (WOL.).

Ssp. *obscusibracteum* N. P. — Galicia: Tatarow ad fl. Pruth. (WOL.); Moravia: Schnobolin pr. Olmütz (LAUS.).

Ssp. *plicatum* (TSCH.) — Szepes: Busóc—Kreuzerhöhe (NYÁR.); Ukraine: Rozyn ad Lipowice (MARKIEWICZ).

Ssp. *pseudauriculoides* N. P. — Szepes: Busóc—Kreuzerhöhe, Gehöl 1060 m., Jeruzsálemhegy (NYÁR.); Borsod: Bükkhegy (HULJ.); — Nagy-Küküllő: Siechenwald pr. Segesvár (TH.).

Ssp. *pseudomegalomastix* (REHM.) (*H. atricapillum*, *Jundzillii* et *Besseri* BL. apud WOL., *H. pseudofussianum* BL. in sched.). — Galicia: Sygnówka, Rudno, Kleparów, Zofiówka, Kortumówka, Kaiserwald, Chomiec pr. Lemberg (WOL.), Lackie pr. Złoców, Chadoczków pr. Miodobory, Hryniawa, Rodatyce pr. Gródek, Jaworów (WOL.); Godula, Winnia Góra ad Przemysl (KOTULA).

Ssp. *rodnense* N. P. — Transs.: Ó-Radna (PORC.); Udvarhely: Vargyas (TH.).

Ssp. *radiocaule* (Tsch.) — Szepes: Busóc—Kreuzerhöhe (NYÁR.).

Ssp. *Rojouskii* REHM. — Krzywczycy pr. Lemberg (BEER).

Ssp. *saevum* REHM. — Złoców Galiciae orient, Jelenkowate in Carp. Stryj., Hryniawa ad fl. W. Czeremosz (WOL.).

Ssp. *scepasiense* REHM. (f. *calvicante*). — Galicia: In m. Jaworyna pr. balii. Krynicza (WOL.).

Ssp. *seduthrix* REHM. (*H. pseudobaulinii*, *sparsisetum* et *Kortumowkae* BL.; *H. Herbichii* WOL. nec BL.). — Galicia: Kleparów, Sygnówka pr. Lemberg (WOL.), Miodobory, Hryniawa, Rodatyce pr. Gródek (id.) — Inter *auriculoides* et *Bauhini* intermedium, saepe *rubristoloniferum*

Ssp. *substoloniferum* N. P. Velebit: In valle Ramino Korito pr. Oštarija (Rossi).

Ssp. *thaumasioides* N. P. — Heves: Szarvaskő, m. N.-Eged (PROD.); Borsod: Bükkhegy 200 m. pr. Diósgyör (HULJ.); Szepes: Késmárk: Mélyárok (NYÁR.); Moravia: Olmütz (LAUS.).

Ssp. *thaumasium* N. P. (*H. pseudincanum* BL. p. p.; *H. lutescens* BL. in sched.; *H. Czetzianum* SIMK. p. p.). — Romania: Părlipăti pr. pag. Gura Vâei (PROD.); Ó-Radna (PORC.); Galicia: Miodobory, Jaworów, Jablonica ad fl. Pruth, Krzywownia ad fl. Schwarzer Czeremosz, Kleparów pr. Lemberg, Dubienko pr. Monasterzyska (WOL., BL.); Croatia: in m. Pasji Klanac 1385 m. in Sugarska Duliba (Rossi).

Ssp. *transgressum* N. P. — Heves: pr. pag. Kompolt (PROD.); Abaúj: Szilas (HULJ.); Maros-Torda: in valle Szakadát pr. Kőszvényes-Remete (TH.).

Ssp. *viscidulum* N. P. — Szepes: Busóc—Kreuzerhöhe (f. *sudeticum* N. P.) (NYÁR.). Gal.: Kronenberg (id.).

Ssp. *pseudosparsum* Z. (ssp. *sparsum* N. P., nec FRIV. Diagn. ture, in Flora 1835 p. 436). — Szepes: Schlossberg pr. Késmárk, inter Korotnok et Branyiszkhágó (NYÁR.); Heves: Szarvaskő (PROD.); Borsod: Bükkhegy ad Diósgyör 200 m. (HULJ.); Abaúj-Torna: Sziksó, in m. Szépleány pr. Jászó (TH.); Gömör: Pelsőc (HULJ.); Naszód (PROD.).

Ssp. *filiferum* Tsch. (*H. Czetzianum* SIMK. p. p.) — Tátra: Drechslerhäuschen (KOTULA); Szepes: Gehol 1060. m. (NYÁR.); Borsod: Perecesbánya (HULJ.), Nógrád: Divény (id.); Abaúj-Torna: Szádellő-völgy (HULJ.), Kassa (TH.); Hont: Bakabánya,

Smikos (KUPCSOK); Bars: Brogyán (GINZERY); Heves: in m. N.-Eged (PROD.); Udvarhely: Vargyas (TH.); Beszt-Naszód: O-Radna (PORC., PROD.); Lika-Kraba: inter Čitluk et Divoselo (DEGEN, LENG.); Lithuania: Zakret pr. Wilna, f. *atroluteum* REHML. (SYMONOVICZ); Ukraine: Zywotówka (A. MARKIEWCZOWNA); Galicia: Leopoldsdorf ad fl. Świca, Maydan pr. Muszyna, Tatarów ad fl. Pruth, Tyszownica pr. Skole in Carp. Stryj. (WOL.); Bulgaria: Zemen (URUMOFF).

30. *H. raiblense* Huter = *florentinum* — *macranthum*.

Ssp. *uratense* N. P. — Herzeg: Posušje pr. Imotski 650 m. (H.-MAZZETTI)

31. *H. sulphureum* Doell. = *florenticum* — *Auricula*.

Ssp. *sulphureum* DOELL. — Transs.: O-Radna (PORC.).

32. *H. arvicola* N. P. = *florentinum* — *pratense*.

Ssp. *arvicola* N. P. — Silesia Austriae: Ropice, Oderberg (KOTULA); Barania: Mlaka hrubowska (id.); Rozniatów, Krechowice Galiciae orient. (WOL.).

Ssp. *rectipes* REHM. (*H. Bauhini* × *leopoliense* BL., *H. Auri-cula* × *leopoliense* WOL.). — Lemberg, Zofiówka (WOL.).

33. *H. Zizianum* Tsch. = *florentinum* — *cymosum*.

Ssp. *leptophyllum* N. P. — Bereg: In valle fl. Latoreza pr. Alsóvereczke (TH.).

Ssp. *miodoboryense* WOL. et ZAHN. — Rhizoma crassum obliquum. Folia rosularia numerosa (ad 12) lanceolata v. angustiora, acuta vel acutissima, setoso-subpilosa (3, 5—4 mm.) subglaucescentia, subtus subdense, supra disperse floccosa, denticulata. Caulis 40—50 cm. altus flexuosus gracilis subpilosus vel praecipue basi pilosus, usque ad basin floccosus, usque ad medium subglandulosus, ad 6 foliis anguste lanceolatis, summis parvis obsitus. Inflorescentia umbellata deorsum paniculata, acaudium 5—8 mm., rami 6—10 graciles, ordines 4, capitula 20—30. Involucrum ovato-cylindricum 6 mm longum subglandulosum dilute subpilosum, modice, basi dense floccosum, squamis sublatiusculis obtusiusculis obscuris subviridi-marginatis. Pedunculi subpilosoi canotomentosi subglandulosi, caulomata consimilia.

Galicia orient.: In collibus calc. ad Miodobory (WOL., sub nom. *atricapillum* BL.).

34. *H. adriaticum* N. P. = *florentinum* — *Pilosella*.

Ssp. *srogense* Z. — Caulis 19—30 cm. altus squarroso-ramosus parcissime pilosus, superne dense, usque ad basin subfloccosus, valde suprafastigiatus, acaudio 20—75 mm. longo, ramis 2 (—3), ordinibus axium ad 4; capitula 3—10. Involucrum 7—8 mm. longum denique ventricoso-depressum subdense floccosum, subglandulosum subepilosum. Pedunculi cani subglandulosi subepilosii. Folia radicalia numerosa lanceolata setoso-subpilosa (3—6 mm.), subtus subdense floccosa; caulinis 2 parva. Flores lutei vel apice tantum rubescentes. — Bulgaria: Svoge (LAUS).

Ssp. *polioeladiforme* Z. Caule 40—50 alto temui, fere usque ad basin subflocoso, basi tantum rigide piloso, foliis radicalibus arguste lanceolatis rigidis glaucis, supra sparsim marginem et in margine basin versus longe subsetosis (ad 6 mm.), subtus in nervo dorsali tantum parcefloccosis vel subeffloccosis; caulinis ad 6 subtus parcefloccosis: accladio 10—25 mm. longo: ramis 5—7 valde remotis tenuissimis, ordinibus axium 4; capitulis 15—25 involueris ad 6.5 mm. longis cylindricis obscuris modice pilosis subglandulosis subfloccosis: pedunculis tenuissimis dense floccosis sparsim glandulosis subepilosis. — Bulgaria: Camkorija (LAUS).

35 *H. brachiatum* Bertol. = *Bauhini* < vel *florentinum* < *Pilosella*.

Ssp. *amblyphyllum* REHM. (*Pilosella* × *sueicum* Bl. in sched.). — Kleparów, Zniesienie pr. Lemberg (BLOCKI et WOL.).

Ssp. *Babaemontis* ZAHLN (*flaviforme* Nyár. et Z. in sched., nec REHM.). Caulis ad 35 cm. altus subfloccosus, modice rigideque pilosus, 2—3 mm., subglandulosus. Accladium $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{4}$ totius caulis, rami 2 (—3) valdi remoti, ordines axium 3, capitula 3—5. Involucrum 8—9 mm. longum denique latissime depresso, obscure cinereum, squamis angustis acutis obscuris viridi-submarginatis dilute subpilosus subglandulosis subdense floccosis. Pedunculi superne cani, disperse pilosi subglandulosi, deorsum cito minus floccosi glandulosique. Folia lanceolata obtusicuseula vel acutiuscula glaucescentia, supra glabra v. disperse subsetoso-pilosa, in margine nervoque dorsali subciliata, 2—4 mm., subtus sparsim modiceve floccosa: caulina 1—2. Flores flavi v. dentibus apice tantum leviter rubescensibus. Stolones elongati tenues sat dense breviterque pilosi, foliis anguste lanceolatis sublongis apicem versus valde decrecentibus obsiti.

Szepes: Babahegy [Zamcsískó] (NYÁRÁDY).

Ssp. *brachiatiforme* N. P. — Szepes: inter lac. Csorba-tó et Poprád-tó (NYÁR.); Máramaros: in v. fl. Tisza pr. Bustyaháza (TH.); Croatia: Brusane—Oštarija 800 m. (DEG., LENGY.)

Ssp. *epitiltum* 1) *angustifolium* N. P. — Croatia: Debeli kuk 1271 m. (ROSSI).

Ssp. *cineraceum* N. P. — Gömör: Páskaháza 600 m. (HULJ.).

Ssp. *flaviforme* REHM. — Zofiówka pr. Leopolim (BEER).

Ssp. *pseudobrachiatum* N. P. 1) *exstriatum* a) *longipilum* N. N. — Transs.: O-Radna (PORC.); Kr.-Szörény: in v. Cserna ad Herkulesfürdő (TH.); Pest: Uj-Hartyán (TH.); Hont: Bakabánya: Smikos (KUPCS.); — Galicia: Zbadyn pr. Grodek, Zimnawódka pr. Leopolim (WOL.); Olmütz (LAUS) Moravia e. — b) *brevipilum* N. P. — Herkulesfürdő (TH.); Hont: Bakabánya: Rumlovka (KUPCS.); A.-Fehér: Drassó (THAISZ.); Pest: Dobogókő (id.); Szepes: Alsó-Tátrafüred; Rotbach (id.) - - c) *epilosum* N. P. — Borsod: Bükkhegys. Királykút, Forrásvölgy 250 m. (HULJ.). — 2) *striatum* N. P. — N.-Fátra: Černi kamen 1481 m. (NYÁR.);

A b a u j - T.: Aji völgy (TH.); B e r e g : in subalp. m. Pikuj supra Kisbyszta (TH.)

Ssp. *pieniakense* REHM. — Miloszowice pr. Lemberg (BEER). — 3) *canescens* N. P. — Transsilvania: Scholten (BARTH.).

Ssp. *semiplanum* (REHM). — Basiówka, Krzywczycyce pr. Leopolim (BEER).

Ssp. *Villarsii* F. SCH. — Galicia: Leluchów ad fl. Poprad (WOL.), Zofiówka et Zimna Wódka, f. *nigripilum* (WOL.).

36. H. leptophyton N. P. = Bauhini > Pilosella.

Ssp. *anocladum* N. P. — Transsilv.: Volkány (RÖMER).

Ssp. *bauhinifolium* N. P. — Heves: Szarvaskő (PRODÁN); Borsod: Perecesbánya (HUL.).

Ssp. *busocense* NYÁR. et ZAHN. — Caulis 30—40 cm. altus crassiusculus subfloccosus dilute subpilosus, 2—2,5 mm., superne sparsim glandulosus. Acladium 10—40 mm. l., rami 3—4 valde remoti, ordines axium 3, capitula 3—6 (—10). Involucrum 8—9 mm. l. ovatum denique late depresso, obscure cinereum, squamis *angustis acutis* obscuris dilutius submarginatis, modice v. subdense floccosis subpilosus (1, 5 mm.), subglandulosus, pilis subdilutis basi atris. Pedunculi cani subglandulosi subpilosoi, caulomata cito minus glandulosa. Folia exteriora spatulata apice rotundata subtus + effloccosa, interiora lanceolata acutiora saepe apice subplicata, subtus disperse vel subdense floccosa, omnia glaucescentia, supra glabra, in nervo dorsali et in margine praecipue basin versus setoso-subciliata, 3—4,5 mm.; caulina 1—2. Flores lutei, dentibus apice + rubescentibus. Stolones tenues elongati breviter subpilosoi, foliis parvis instructi.

Szepes m.: inter Busóc et Kreuzerhöhe (NYÁR.).

Ssp. *discolor* N. P. — Lemberg (BEER).

Ssp. *leptophyton* N. P. — A b a u j - T.: ad pag. Falucska et Baska (d. TH.); Szepes: Leibic-Ruskin (NYÁR.); Tarótháza (MÁRTON); Transsilv.: Kovászna (RÖMER); Galicia: Solotwina ad fl. Swica (WOL.); Moravia: Wobatek pr. Prossnitz (LAUS).

Ssp. *melanophilum* REHM. — Lemberg: Wólka, Kortumówka, Zniesienie, Zofiówka (WOL.).

37. H. Körnickianum N. P. = Bauhini—Auricula.

Ssp. *Körnickianum* N. P. — Galicia occid.: in m. Skrzyczen et Lipowska 1200 pr. Saybusch et in m. Magóra pr. Biala (WOL.).

38. H. calomastix N. P. = Bauhini—aurantiacum.

Ssp. *Zapalowiczii* WOL. 1892 in Sprawozd. komis. fizyogr. Ak. Krak. XXVII p. 208. (*H. aurantiacum* × *Bauhini* WOL.; *H. aurantiacum* × *praealtum* ZAPAL.). Verosimiliter inter *H. aurantiacum* et *Bauhini* sp. *filiferum* N. P. hybridum, characteribus intermediis. — Carpathi Stryjenses: in m. Kiczerka pr. Jelenkowate (WOL.).

39. H. Obornyanum N. P. = Bauhini -pratense.

Ssp. *subtatrencense* REHM. — In m. Magórką pr. Biala Galiciae occid. (WOL.).

Ssp. *valdeciliatum* BL. (*H. ciliatum* BL. olim, *H. leopoliense* BL.). — Lemberg: Persenkówka, Kortumówka, Kleparów, Bilo-horszeze, Sichów, Zielów, Polska Rzesna, Krzywczycy, Stryjer Linie (BL., WOL.). — Flores marginales extus saepe rubrostriati.

40. H. altefurcatum Rehm. = Bauhini—flagellare.

Ssp. *altefurcatum* (*leopoliense* × *Pilosella* WOL. in sched.) — Lemberg, Gródek, Sygniówka, Zimna Wódka (WOL.) Galiciae.

41. H. umbelliferum N. P. = Bauhini—cymosum.

Ssp. *cymosiforme* N. P. (*inecanescens* BL.). — Brzuchowice pr. Leopolim (BL.).

Ssp. *cymosocephalum* N. P. — Ukrainia (DVB.).

Ssp. *excellens* BL. (= *gypsicola* BL.). — Okno pr. Miodobory (BL.); Rasztowee et Chodaczków pr. Lemberg (WOL.).

Ssp. *pycnomnoon* REHM. (*H. Woloszczakii*, *Ciesielskii*, *pseudoglomeratum* p. p. et *arenicola* BL.) — Galicia: Rodatycze pr. Groddek (WOL., sub nom. *atricapillum* BL.), Holosko pr. Lemberg (WOL.); Bukowina: sub m. Maxymec (WOL.); Szepes: Magura (id.).

Ssp. *melanophilum* REHM. (*Bauhini* × *Andrzejowskii* (WOL.). — Hryniawa (WOL.).

42. H. auriculoides Láng. = Bauhini—echioides (*H. pannonicum* N. P.)

Ssp. *auriculoides* LÁNG. — In m. Gellérthegy ad Budam (A. RICHTER.)

Ssp. *echocephalum* N. P. — Bulgaria: Belovo (URUMOFF).

Ssp. *longisetum* N. P. — Visegrád (SZÉPLIGETI); Szérém: Slankamen (KOCSSIS).

Ssp. *pachymastix* N. P. — Farkasvölgy pr. Budapestinum (KOCSSIS).

Ssp. *pannonicum* N. P. f. *longisetum* N. P. — Pest: Uj-Hartván (THAISZ); Bács-Bodrog: Apatin, Zombor (PRODÁN), Kiszsács (KERP.) — f. *brevisetum* N. P. — Alsó-Fehér: Drassó (THAISZ); Abauj: Szilas (THAISZ); Pest: in m. Csikovár ad Pomáz (KOCSSIS); var. *Simkovicsii* N. P. — Maros-Torda: Szabéd (THAISZ).

Ssp. *parvicapitulum* N. P. Krassó-Szörény: Orsova; Allionhegy (THAISZ); Bács-Bodrog: Zombor; Heves: in m. Nagy-Eged (PRODÁN); Pest: Pilis Szt.-Kereszt (SZÉPLIGETI). — f. *subglandulosum* Z., *caulomatibus* supra caulis medium modice glandulosis. — Csánád: Makó (HALÁSZ).

Ssp. *stoloniferum* N. P. — Bács-Bodrog: Zombor; Heves m.: in m. Nagy-Eged (PRODÁN).

Ssp. *tanythrix* N. P. — Ad pagum Naszód (PRODÁN).

42a. H. calodon Tausch. — florentinum —echioides.

Ssp. *phyllophorum* N. P. — Bulgaria: Belovo (URUMOFF).

B) Euhieracium.

43. H. glaucum All.

Ssp. *isarcum* N. P. *f. normale*. — Croatia: In valle Bunavačka draga (Rossi), in iugo Buljma 1400 m. supra Medak (DEG., LENGYEL). — *f. subglandulosum* Z., involucro sparsim glanduloso, ibidem (LENGY.) et in m. Biokovo (PICHLER).

Ssp. *tenerum* N. P. — Croatia: Klek (TH.), inter Brušane et Oštarija (DEG., LENGY.).

44. H. bupleuroides Gmel.

Ssp. *bupleuroides* var. *latisquamum* N. P. — Pie nini: Dreikronenberg [Trzy Korony] (WOL.); Liptó: Sz. Miklós: Demenova völgy (TH.), Rajec-fürdő: Skalki (BORBÁS sub nom. «*H. Tatrae*»), Bélai Mészavasok: Brehi déli sziklás völgye (NYÁR.), Drechslerhäuschen (id.); A b a u j-T o r n a: Torna, Várhegy 500 m. (HULJ.). (TH.); T u r ó c: Gágyeri-völgy ad Blatnica sub m. N.-Fátra 600—650 m. [Koza skala].

Ssp. *scabriceps* N. P. — Tá tra: Za Bramka et in valle Strazyska (WOL.); Liptó: Chocs (KOTULA), Proszéki heg 1373 m. (NYÁR.). — Var. *obscuristylum* Z., stylis obscuris, pedunculis fere usque ad basin floccosis, capitulis sparsim glandulosis; inter ssp. *bupleuroides* et ssp. *scabriceps* intermedium. — In v. Strazyska et in m. Nosal (WOL.).

Sp. *Schenkii* GRISEB. — Croatia: In v. Sugarska Duliba (Rossi), in m. Plana (id.), in m. Krivikuk, in m. Siljevača 1452 m. (id.); T a t r a: in valle Kominy Chocholowskie (KOTULA), in v. Za Bramka (WOL.), Bélai havasok: Vörösagyag, Blíget—Zöld-tó (HULJ.); A b a u j - T o r n a: in valle Szádellő (etiam forma capitulis sparsim glandulosis); Blatnica völgy in m. N.-Fátra 6—700 m. com. T u r ó c, foliis caulinis ad 14! (HULJ.). — Var. *glabrifolium* N. P. — T r e n c s é n: Podhrágy (HULJ.); Tá tra: Bélai Mészavasok: Brehi déli sziklás völgy (NYÁR.). Stracenai völgy (id.); A l a e s o n y - Tá tra: Stavnica (id.); C a r p a t h i Stryjenses (WOL.).

Ssp. *Tatrae* GRISEB. — Ad iugum Popova vallis Straczena völgy (NYÁR., RÖNER); Liptó-Ujvár (KÚPCSOK); N.-Fá tra: Černi kamen 1481 m. Középrevuca felett (HULJ.).

Ssp. *Wahlenbergii* N. P. — Pie nini: Dunajec (WOL.); Bélai havasok: Brehi déli sziklás völgye (NYÁR.); N.-Fá tra: Černi kamen 1481 m. Középrevuca felett (HULJ.) Popovahegy (NYÁR.).

45. H. villosiceps N. P.

Ssp. *vilosiceps* *f. normale* N. P. — Herceg.: Prenj pl. (PROD.): Croatia: In m. Vaganski vrh 1758 m. (Rossi), Malovan (id.), in alpe Segestin 1700 m. (id.), in m. Badanj supra Medak (DEG., LENGY.). — *f. calvifolium* N. P. — Babin vrh ad Medak 1600 m. (LENGY.). — *f. tubulosum* Z. — In m. V. Stolac 1400 m. (Rossi).

Ssp. *vilosifolium* N. P. — In m. Kitaibelov vrh 1700 m.

supra Velika Paklenica (Rossi), in m. Badanj et Babin vrh pr. Medak 16—1700 m. (LENGY.), in m. Siljevača (Rossi). — *f. tubulosum*. — Velebit: In m. Segestin 1700 m. (Rossi), in m. Samar (id.), Stružni vrh (id.), 1300 m., in v. Šugarska duliba (id.), in m. Plana (id.).

46. *H. villosum* L.

Ssp. *glaucifrons* N. P. — Tátra: Stirnberg, Brehi déli sziklás völgy a Bélai Mészavasokban (NYÁR.).

Sp. *ovatifolium* N. P. — Brassó: Bucsecs, Korongvis (NYÁR.).

Ssp. *undulifolium* N. P. — N. Fátra: Ostry vrh, Černi kamen 1481 m., Rozsudec (NYÁR.); Giewont, Illanoi Poludnica 1560 m. Tatrae (NYÁR.).

Ssp. *vilosissimum* N. P. f. *stenobasis* N. P. — Bukowina: in rup. cale. «Zimbrului» ad Peatra Doamnei pr. Rareu (WOL.); Croatia: in m. Kitaibelov vrh, 1710 m., supra Velika Paklenica (Rossi).

Ssp. *vilosum* z) *genuinum* 1) *normale* N. P. — Wysoka Turnia Malolacznia et in valle Strazyska Tatráe (WOL.); Bucowina: Czornyi Dil ad fl. Weisser Czeremosz (WOL.); Banatus: Domogled (NYÁR.); — f. *calvescens* N. P. — Velebit: Vaganski vrh (Rossi); Malovan (id.), in m. Veliki Stolac 1400 m. (id.). — f. *stenobasis* N. P. — In m. Badanj supra Medak Croatiae 1600 m. (Kocs.); Brassó: Crepatura (NYÁR.); Stirnberg pr. Barlangliget (id.). — f. *Baumgartenianum* Schur. — Máramaros: in alpinis m. Stol supra Borsa (Th.). — var. *invulneratum* ROCHEL. — Brassó: Königstein, Schuler (RÖMER); B.-Naszód: Ö-Radna (PORC.); Tátra: Nosal (WOL.); Croatia: Starigradski put, Vaganski vrh et Babin vrh (etiam f. *tubulosa*) 15—1700 m. supra Medak (LENGY.), in m. Kitaibelov vrh ad Velika Paklenica (Rossi).

47. *H. scorzonerifolium* Vill. = *villosum*—*bupleuroides*.

Ssp. *scorzonerifolium* Vill. (*H. flexile* Kot.) — Tátra: Biala Skala (WOL.), Osobita (KULCZYNSKI), Roter Lehm [Czerwone glinki]. Drechslerhäuschen (WOL.), Zöld-tó, Greiner—Gaffelsturm, Stirnberg ad Barlangliget (NYÁR.), Bélai Mészavasok: Vörösagyag (HULJ.); Fátra: Rozsudec 1606 m. (NYÁR.).

Ssp. *flexuosum* W. Kit. — Croatia: In m. Babin vrh, Vaganski vrh 1760 m. et Badanj pr. Medak 1600 m. (DEG., LENGY.).

47a *H. glabratum* Hoppe = *villosum*—*glaucum*.

Sp. *glabratum* HOPPE. — In m. Kitaibelov vrh 1710 m. supra Velika Paklenica Velebit (Rossi).

48. *H. silvaticum* L.

Ssp. *atropaniculatum* ZAHN. — N.-Fátra: Krízsna 1575 m. (NYÁR.).

Ssp. *bifidiforme* ZAHN. — Turóc: Černi kamen 1481 m. (NYÁR.), Krízsna (id.); Liptó: Banikow vrh, N.-Bobrót (HULJ.);

Strečsnó, Lueski (Th.); Szepes: Busóc—Kreuzerhöhe (NYÁR.); Branyiszkó hegység, Felsőszalóki völgy (NYÁR.); Gömör: Stracenai völgy (A. RICHTER), Murány, ad arcem (Th.); Heves: in m. N.-Eged (PROD.); Abauj-T.: in v. rivi Monok pr. Kassa (Th.), ad pag. Baska, Vysoka hola (id.); Krassó-Sz.: in m. Suskuluj ad Herkulesfürdő (Th.). M oravia: Marienberg ad Nikolsburg (LAUS); Herceg: Prenj pl. 1700 m. (PROD.); Bulgaria: Čamkorija (LAUS); Croatia: In m. Samar (Rossi), in m. Saljev kuk 1194 m. (id.). — f. *floccieeps* Z. — Áji völgy pr. Kassa (Th.); Bukowina: in m. Muneel 1590 m. ad Rareu (WOL.).

Ssp. *pachythecum* WOL. et ZAHN. — Rhizoma crassum horizontale. Folia rosularia numerosissima, rigida, gramineo-viridia, petiolata, ovato- v. oblongo-lanceolata, obtusiuscula v. acutiuscula, supra glabrescentia, subtus subpilosa, in nervo dorsali petioloque dense pilosa, basi truncata et + dentata, dentibus numerosis; caulinata 1—2 lanceolata v. linearia. Caulis c. 55 cm. altus, obscurus disperse pilosus supra medium ± floccosus. Acladium 20 mm., rami 3 (—4) dense floccosi epilosi, ordines axium 3, capitula 5—10; involucrum *magnum* 12 mm. longum crasse cylindrico-ovatum, squamis angustis acutiusculis subatratis, in margine subdense floccosis, epilosis, densissime longeque glandulosis. Pedunculi dense floccosi, superne disperse glandulosi, epilosi. Flores aureo-lutei, stylis obscuris. — Inter bifidiforme et pleiophyllogenae. — Bukowina: Câmpulung: in v. fl. Dea (WOL.).

Ssp. *circumstellatum* ZAHN. — Pienni: ad balneum Szczawica (WOL.); Herceg: Prenj pl. (PROD.); Croatia: In m. Debeli kuk 1271 m. supra Bariéi (Rossi).

Ssp. *crepidiflorum* POLAK. — Tátra: Mala Laka (WOL.).

Ssp. *exotericum* JORD. — Tátra: Drechslerhäuschen, T.-Füred, T.-Lomnic, Schlösschen (NYÁR.), T.-háza → Villa Leers (id.); Liptó: Kvaesáni völgy (id.); Szepes: Nagy-Szeben (PROD.), Magura (WOL.); Löese-Lubloj hegység: Jankovec 1170 m. → Simeny 1214 m. (NYÁR.), Zalatna (id.); Fátra: Kriván 1869 m., Cerni kamen 1481 m. (NYÁR.); Borsod: Bükk-hegys., Királykút-völgy (HUL.); Abauj-T.: in m. Jahoda pr. Kassa, Vysoka Hola, Kürtvölgy 750—800 m., Áji völgy (Th.), Szádellő völgy (HUL.); Árvá: Kralován (HUL.); Honf: Sziitnya pr. Selmecbánya (L. RICHTER); Pest: Szt. Iván, Piliscsaba, Farkasvölgy, Állatkert-hegy, Nagyszál supra Vác (Kocs.); Galicia: in m. Strzebel pr. Mszana dolna, in m. Pusta Wielka pr. Muszyna ad fl. Poprad (WOL.); Transsilv.: Szurdokvölgy (NYÁR.); — f. *macrodon*, foliis valde grosse dentatis: Hárshegy pr. Budam (Kocs.).

Ssp. *fragile* JORD. — Hungaria: Temetvény (KRIESCH).

Ssp. *gentile* JORD. (*setaceo-dentatum* REHML. WOL., in Fl. Pol. exs. 198) z. *genuinum* Z. — Bulgaria: Vitoša (LAUS); M oravia: Sehnobolin pr. Olmütz (LAUS); Croatia: In m. Plana 1304 m. (Rossi); Budapestinum: Svábhegy (BORBÁS); Heves:

in m. Tarkő (PROD.); A b a u j - T.: Ujszállás (TH.), Kassa (TH.); Liptó: Jalovec patak 900 m. (HULJ.); N a g y - F á t r a : Krízsna 1575 m. (NYÁR.); T á t r a : Zöld-tó; in v. Koscielisko (NYÁR.), Kistarpatak völgy, Barlangliget—Stirnberg (f. *viridiceps*, *squamis viridibus*), Blumengarten (NYÁR.), Zakopane (WOL.); N. et T. Lomnic (NYÁR.); Lithuania: Niankow (Dybowski). — f. *silvivagum* JORD. — P i e n i n i : Dreikronenberg, Klastrom erdő (NYÁR.); A b a u j - T.: Kürtvölgy (HULJ.); L i p t ó : Kvačáni völgy (id.). — f. *micropsilon* JORD. — B o r s o d : Bükkhegység, Szarvaskő (PROD.); G a l i c i a : Holosko, Czywczyn ad fl. Schwarzer Czeremosz, Szczałownica ad fl. Dunajec (WOL.). — Prenj pl. (PROD.).

Ssp. *oblongum* JORD. (*cinerascens* Kot.). — Silesia-Austr.: Lysa pr. Teschen, Dolzyca ad fl. Solinka, Carpathi ad Przemysl (Kot.); T á t r a : in v. Strazyska (WOL.), Kistarpatak (NYÁR.); G a l i c i a : Rudno pr. Lemberg in silva (WOL.).

Ssp. *pleiophyllogenies* ZAHN. — Silesia-Austr.: Ropica, in silva «Parsehauer Wald», Gnojnik, Ellgothor Gebirg: in dorso Krzywy (Kot.); G a l i c i a : Pusta Wielka et Piwniczna ad fl. Poprad (WOL.); Matahiw ad fl. Lomnica et Zurapel ad fl. Swica (capitulis magnis), Muszyna ad fl. Poprad (f. *oblongiforme*, foliis basi truncatis v. in petiolum angustatis, *squamis angustis acutis* densissime glandulosis sparsimque pilosis) (WOL.); Hung., G ö m ö r : Murányi var (PROD.); Údvarhely; in m. Hargitta ad Bethlenfalva (TH.); Beszt.-Naszód: Ö-Radna (f. *cordato-ovatum*, foliis basi cordatis) (PORC.); N a g y - K ü k ü l l ö : Siechenwald pr. Segesvár (TH.); Romania: Novaci Stratciu (PROD.); Croatia: Groblje supra Brušane (DEG.); Bulgaria: Čamkorija et in valle Bistrice (LAUS.).

Ssp. *prolixum* NORRL. — G a l i c i a : Kroscienko ad fl. Dunajec, in m. Jaworyna pr. Kryniczka, ad oppid. Jaworów, Tatarów, ad Piwniczna et in m. Rogacz pr. Szczałownica (WOL.); T á t r a : Zakopane, Mala Laka (id.).

Ssp. *pseudatratum* WOL. (forsan *caesium*—*silvaticum*). — G a l i c i a : Preluk ad fl. Weisser Czeremosz (WOL.).

Ssp. *semisilvaticum* ZAHN. Liptó: N.-Bobrőc, Hlubokov 950—1000 m. (HULJ.); T á t r a : Mala laka (WOL.), Drechslerhäuschen (NYÁR.), N. et Kis-Tarpatak-völgy, Babahegy (NYÁR.); Alacseny-T á t r a : Selnice hegy (HULJ.); L i p t ó : Sivy vrh (HULJ.); N.-F á t r a : Krízsna 1575 m. (NYÁR.); Heves: N.-Eged (PROD.); A b a u j - T o r n a : in m. Jahoda pr. Kassa (TH.), Szalánc-huta—Izra-tó (id.); f. *flocciceps*: L i p t ó : Poludnica 1560 m. (HULJ.); T á t r a : Drechslerhäuschen (NYÁR.). — f. *pilifolium* ZAHN. — C r o a t i a : Velebit, Šugarska Duliba (Rossi).

Ssp. *serratifolium* JORD. — Pienini (WOL.); T á t r a : Blumental, N.-Tarpatak-völgy (NYÁR.); Szepest: Magura (WOL.).

Ssp. *silvularum* JORD. f. *genuinum*. — B u l g a r i a : Čamkorija (LAUS.); G a l i c i a : Teufelsfels pr. Leopolim (WOL.).

L i t t h u a n i a : Nowogródek (KARPOWICZ). Minoity (SYM.). — **H u n g ,** Heves: in m. N -Eged (PROD.), Szarvaskő (id.); B o r s o d : Alsó-Hámor (HULJ.); T u r ó c : Roszudec 1600 m. (NYÁR.); T á t r a : Weisse Wand, T.-Füred, T.-Lomnic (id.); B e r e g : Volócz (TH.); M o r a v i a : Grosswasser pr. Olmütz (LAUS). — f. *sparsum* JORD. — A b a u j - T . : in m. Szépleány ad pag. Jászó, Hradova pr. Kassa (TH.); G a l i c i a : Rudno pr. Lemberg, Hoszow ad fl. Swicam (WOL). — f. *macrodon* SUDRE. — L i t h .: Minoity, Wilna (SYMON.); G a l i c i a : Lesienice pr. Leopolim (WOL); S á r o s : in m. Murianok (WOL); — *namorense* JORD. — G a l i c i a : Jaworow: «Koblower Wald» (WOL.).

49. *H. bifidum* Kit.

Ssp. *aureoluteum* DEG. et Z. — C r o a t i a : Velebit, in m. Malovan (Rossi), in m. Kitaibelov vrh supra Velika Paklenica (Rossi); in m. Šamar supra Jadina Poljana (Rossi), in m. Mali Stolac ad Šugarska Duliba (Rossi), in m. Mali Sadikovac ad Oštarija (Rossi); N a g y - F á t r a : Roszudec, Krizsna 1575 m. (NYÁRÁDY); T r a n s s i l v a n i a : Crepatura (id.); A b a u j - T . : Szádellői völgy (HULJ.).

Ssp. *basicuneatum* Z. — N a g y - F á t r a : Konska dolina ad m. Östri vrh, Tlste 1325 m., com. T u r ó c (HULJ.); S z e p e s : Babahegy; T á t r a : Felkatal (NYÁRÁDY); in m. Koscielne pr. Czarny Staw gasienicowy (WOL.), Dreikronenberg in Pieninis (WOL.); C r o a t i a : Babin vrh supra Medak (LENGYEL).

Ssp. *bifidum* Kit. — T á t r a : Dolina Za Brama (KOTULA), in valle Strazyska, Mala Laka (WOL.), Menguszfalvi völgy, Csorba-tó (HULJ.), Czarny staw gasienicowy (WOL.), Poduplaski völgy; P i e n i n i : Golica ad fl. Dunajec, ad Samojedna et Jaworki (WOL.), Klastrom-erdő (NYÁR.); Selnice hegy 700 m. in Alacsony-Tátra (HULJ.); N a g y - F á t r a : Cerni kamen (NYÁR.); L i p t ó : Kvaesán yi völgy (NYÁR.); A b a u j - T . : Szádellői-völgy (HULJ.); Á r v a : Sip-hegy pr. Kralován (id.); F o g a r a s : Kis-Királykő (KOCSSÍS); K r . S z ö r é n y : Domogled (NYÁR.); C r o a t i a : Velebit, Počiteljska Draga 700 m. (LENGYEL), Višerujpa et Badanj 15—1600 m. supra Medak (id.); in v. Sugarska Duliba, Krivi kuk (Rossi), in m. Debeli kuk 1271 m. supra Barići (id.), in v. Ramino korito ad Oštarija (id.), in m. Siljevača 1452 m. (id.), Pavelić kuk 1090 m. (id.); H e r c e g o v i n a : Prenj pl. (PRODÁN); B u k o w i n a : in valle Dea pr. Câmpulung 700 m. (WOL.). — f. *multiseccissum* Z., foliis irregulariter grosseque multidentatis v. incisis; — Domogled (NYÁRÁDY). — f. *virescens* ZAHN., involucris fere epilosis viridescentibus. — L i p t ó : Cervenec hegy pr. Nagy-Bobróc c. 900 m. (HULJ.).

Ssp. *caesiiflorum* ALMQ. — Ostdora ad fl. Lomnicam (WOL.); T á t r a : Giewont (WOL.), Strazyskatal, Wysoka Turnia (id.); S z e p e s : Branyiszkhágó—Wisoka Hola 1172 m. (NYÁR.); Magura: Aksamitka pr. Haligowce (id.); P i e n i n i : Dreikronenberg et Kacea ad fl. Dunajec (id.); T o r n a : in valle Szádellő et Aji völgy

(Th.); Retevezát: Vârfu Slaveiul 1597 m. (Nyár.); Croatia: Velebit, Starigradski put, Babin vrh et in m. Badanj 15—1600 m. pr. Medak (DEG., LENGYEL), in m. Samar supra Jadina Poljana (Rossi), in m. Mali Stolac in Sugarska Duliba (Rossi); Klek (Th.); — f. *maculatum* Z. — Klek (Th.); Liptó: Kvacsáni völgy, densissime floccosum (Nyár.); — f. *alpigenum* Z. — Liptó: Babki hegyl (HULJ.); Giewont Tatrae (WOL.); Croatia: Velebit, Babin vrh et Badanj pr. Medak (LENGY.), in m. Kitaibelov vrh 1710 m., supra Velika Paklenica (Rossi), in m. Plana 1304 m., in v. Sugarska Duliba (Rossi), Pasji Klanac 1385 m. (id.), in m. Konjevača ad Oštarija (id.), in m. Panos 1262 m. (id.). — f. *abrasum* G. BECK. — Turóe: Blatnica, Ostri vrh 1050 m. (HULJ.). — var. *pseudoligocephalum* Z. — Koscielisko, Bélai Mészavasok: Drechslerhäuschen, Stirnberg, (Nyár.); Cervenec hegyl (HULJ.), Poludnica 1560 m. (Nyár.), Brehi hegyl (id.); Pienininek: Klastrom erdő (Nyár.); A-Torna: in v. Szádellő (Th.); Nagy-Fátra: Roszudec, Cerni kamen (Nyár.); Hercegovina: Prenj pl. 1700 m. (PRODÁN).

Ssp. *pseudopraecox* ZAHN. — Croatia: In m. Vaganski vrh, Malovan 1730—1760 m. (Rossi) et Segestin (id.), in m. Krug 1342 m. (id.).

Ssp. *cardiobasis* ZAHN. — Wysowa in Carpath. Sandec. (WOL.); Tátra: Dolina Za Bramą, Biala Skala (KOTULA), Kl. Kohlbachtal, Mala Laka, Strazyskatal (WOL.), Faixblösse (Nyár.), Csorba-tó (PROD.), Kis-Tarpatak völgye (Nyár.), Greiner et Gaffelsturm (id.); Szepes: Babahegy (Nyár.); Liptó: Poludnica 1560 m. (id.); Borsod: Omassa 700 m. (HULJ.); Torna: in v. Szádellő et Ájivölgy (Th.), Trenčsén: Rajec-fürdő (id.); Pest: Szt.-Iván (Kocs.); Transs.: Ó-Radna (PORC.); Hrcég: Prenj pl. (PROD.); Croatia: Bunavačka draga supra Raduč (Rossi), in m. Panos 1262 m. (id.). — f. *subplumbeum* Z. squamis subatriis, disperse pilosis glandulosisque, subeffloccosis, caule humili 1—3 cephalo. — Bereg: in m. Stohi supra Voesi-telep (Th.).

Ssp. *filisquamum* Z., habitu ssp. caesiiflori, sed squamis angustis longe tenuissimeque acuminatis insigne. — Tátra: Wysoka Turnia (WOL.). Drechslerhäuschen (Nyár.).

Ssp. *incisifolium* Z. — In valle fl. Dea pr. Câmpulung Bucowinae 700 m. (WOL.); Tátra: in v. Strazyska et inter Drechslerhäuschen et Stirnberg (WOL., Nyár.), Jávorszikla (Nyár.); Velebit: in valle Bunavačka draga supra Raduč (Rossi), in m. Samar supra Jadina Poljana (id.), Stružni vrh supra Sariča Duple (id.). — var. *subtrachselianum* Z. — Velebit: Vaganski vrh et in m. Badanj pr. Medak 16—1700 m. (DEG., LENGY.); Bunavačka draga supra Raduč (Rossi), in m. Veliki Stolac 1400 m. in Sugarska Duliba (Rossi), in m. Siljevača 1450 m. (id.).

Ssp. *plumbeum* FR. — Tátra: Skupowy Uplaz (KOTULA) Mala Laka (WOL.); Fátra-Kriván (Nyár.).

50. *H. vulgatum* Fr.

Ssp. *acuminatum* JORD. — Gal.: Tatarów, Mikulyczin ad fl. Pruth, in m. Matahiw ad fl. Lomnica (WOL.); — var. *aspernatum* JORD. — Abauj-T.: Farkashegy pr. Kassa (TH.).

Ssp. *cacuminatum* DAHLST. — Howerla Czorna Horae (WOL.)

Ssp. *argillaceum* JORD. z) *genuinum*. — Moravia: Grügau pr. Olmütz (LAUS); Galicia: Mikulyczin—Tatarów, Leluchów ad fl. Poprad, Kortumówka pr. Lemberg (WOL.); Tátra: Toporowy staw (WOL.), T.-Füred, T.-Lomnic, Hosszuerdő (NYÁR.); Szepes: Csernahura, Branyiszkó-hágó, Visoka Hola (NYÁR.), Drevenyik (id.); Heves: Bükkhegys. Tarkő (PROD.); Budapestinum: Szt.-Iván (Kocs.). — var. *sublaeve* SUDRE. — Biala woda Pieninum (WOL.), Kamaraerdő pr. Budam (Kocs.). — var. *quereticolum* JORD. (*asperatum* SUDRE). — Bereg: Hát-hegység ad pag. Ardánháza (TH.); Galicia: Jaworów, Holosko pr. Lemberg, Rodatyceze pr. Grodek, in silva Janow. pr. Leopolim, in m. Lopienik pr. Cisna Carpath. occid. (WOL.). — var. *chlorophyllum* JORD. — Honf: Bakabánya (KUP.); Gal.: in m. Stoubej pr. Hryniawa (WOL.).

Ssp. *asyngamicum* KERN. — In silva «Gnojniker Wald» pr. Teschen (WOL.), Godula (KOT.); ad balneum Szezwica (WOL.); Zakopane et in v. Strazyska (id.); Leluchów ad fl. Poprad (id.).

Ssp. *aurulentum* JORD. — Kistarpataki-völgy (NYÁR.); in mont. «Ellgother Gebirg»: in dorso Krzywy (KOT.); — f. *percissum* JORD. — Leluchów ad fl. Poprad (WOL.) — f. *aviculum* SUDRE. — In m. Csikovár supra Pomáz com. Pest. (Kocs.).

Ssp. *alpestre* UECHTR. — Steinbachsee—Lomnitzer Grat Tatrac (WOL.).

Ssp. *deductum* SUDRE. — In m. Cwiklin pr. Tymbark Beskid. occid. (WOL.); Zofiówka pr. Leopolim, Jablonica, Mikuliczyn (WOL.); — f. *inumbratum* JORD. — Lysa hora, ad caecum. (KOT.)

Ssp. *fastigiatum* FR. — In silva «Gnojniker Wald» pr. Teschen (KOT.), in silva «Parschauer Wald» Siles. Austriae (KOT.), Osigarb ad fl. Swica inf. (WOL.); Muszyna ad fl. Poprad (WOL., sub nom. *vulgat* f. *eximium*), foliis caulinis ad 20!; Szezwica ad fl. Dunajec (WOL.); Bulgaria: in v. Marica (LAUS).

Ssp. *festinum* JORD. — Moravia: Grügau pr. Olmütz (LAUS); Tátra: Mala Laka (WOL.), Nosal, Steinbachsee—Lomnitzer Grat, in v. Strazyska (WOL.), Kistarpatak völgye, Strednica patak (NYÁR.), Szafranowka Pienin. (WOL.), Vörösagyag inter Bliget et Zöld-tó (HULJ.); Galicia: Zinme prope Muszyna Carpath., Piwnyczna, Hryniawa, ad rivum Hramitny, Holoszyna (WOL.), Lazyszczyna ad Czorna Horae, Stoubej, Polanica popowiczowa. in m. Kipeza pr. Ostawy (WOL.), Lemberg, Rodatyceze pr. Gródek, Szezwica Carp. occid., in m. Cwiklin ad Tymbark Beskid. occid. (WOL.); Romania: Novaci Straiu (PROP.); Pest: Nagyszál supra

Vácz (Kocs.); — f. *erubescens* JORD. — Jablonica ad fl. Pruth (Wol.).

Ssp. *grossilobum* NYÁR. et ZAHN. Caulis 40–65 cm. altus gracilis fistulosus subanguloso-striatus, ± floccosus, breviter tenuiterque albo-subpilosus, basin versus purpuraseens, subeglandulosus, hypo-v. aphyllopodus. Folia caulina 4–7 magna, ima emarginata vel 1–3 appropinquata, imum oblongo-ovatum subobtusum mucronatum florendi tempore fere semper emarginatum, reliqua ± longe petiolata oblongo-vel late lanceolata acutiuscula v. acuta (ad 16 : 4 cm.), in petiolum anguste alatum inaequaliter decurrentia acutiuscula vel + acuminata acuta, superiora valde remota subsensim decrecentia brevius petiolata v. basi angustata subsessilia, omnia tenuia gramineo-viridia, in margine remote siuato-dentata vel a medio ad basin 2–3 dentibus maximis triangularris longe glanduloso-apiculatis patentibus, minoribus immixtis, basi interdum a lamina segregatis praedita, supra glabra v. pilis brevissimis sparsis dispersis obsita, in margine nervoque dorsali ± ciliata, 0.5–1.5 mm., subtus disperse pilosa, superiora subtus subfloccosa. Inflorescentia valde indeterminata laxe squarroso-paniculata, acladio ad 30 mm. longo, ramis 2–5 valde remotis obliquis; ordines axium 3–4, capitula 7–20. Involucrum 9–10 mm. longum denique crasse ovatum subtruncatum dense glandulosum epilosum, squamis subangustis ± acutis atroviridis v. obscuris, viridi-submarginatis, basin versus margineque subfloccosis, apice barbulatis. Pedunculi obscure cani dense subtenuiterque glandulosi epilosi. Flores lutei, stylis obscuris. Acladium interdum pilis sparsis obsitum.

Tátra: Zergeszálló [Kl. Kohlbachtal]; in m. Kriván Fatrae 1670 m. (NYÁR.). — f. *pilosius*, caule subdensius piloso floccosoque. — Csorba-tó (id.).

Ssp. *irriguum* FR. — Mala Laka Tatráe (Wol.); Bereg: in m. Pikuj supra Kisbiszta (NYÁR.); Galicia: Rusilów ad fl. Strypa (Wol.).

Ssp. *lepidotum* DAHLST. — Galicia: Leopoldsdorf ad fl. Swica (Wol.).

Ssp. *Muszynae* WOL. et ZAHN. — Folia radicalia ad 8 magna oblongo-ovata petiolata (ad 10 : 5 cm.), in petiolum cito angustata saepe rubrocolorata, obtusa v. rotundata, irregulariter sat grosseque serrato-multidentata, interiora late ovato-lanceolata, supra subpilosa, subtus modice vel subdense, in nervo dorsali petioloque et in caulis inferiore tertia parte subdense sericeo- et dilute pilosa (2–3.5 mm.), caulina 10–12 cito decrecentia, inferiora breviter petiolata, media summaque basi ± cuneata v. truncata sessilia, omnia ± grosse pluridentata, subtus dense sericea, summa in nervo dorsali subfloccosa. Caulis 60–70 cm. altus usque ad medium floccosus, sursum deminute pilosus, apice disperse glandulosus. Acladium 10–25 mm., rami 6–9 oblique erecti longi,

ordines 3—4, capitula 10—25 vel compluria. Involucrum cylindrico-ovatum suberassum 10 mm. longum epilosum densissime glandulosum sparsim floccosum, squamis angustis subacutis obscuris apice barbulatis, intimis dilute marginatis. Pedunculi canescentes, subepilosus densissime glandulosi. Flores saturate lutei, stylis denique obscuris. Formulae *Knafii-transsilvanicum* verosimiliter respondens, habitu *H. fastigiati* Fr.

Muszyna et Piwniczna ad fl. Poprad (WOL.).

Ssp. *truncipilum* THAISZ et ZAHN. — Caulis gracilis 25—40 (—55) cm. altus, pilis brevibus crassiuseculis apice destructis basin versus numerosioribus mollibus subpilosus, superne breviter disperseque glandulosus, effloccosus, purpureus v. purpureo-maculatus v. basi tantum coloratus. Folia radicalia 1—4, raro omnia emarcida, rigidiuscula viridia, utrimque, in margine nervoque dorsali densius longiusque (1—3 mm.) pilosa v. ± glabrescentia, in margine plerumque pilis basi crassiuseculis apice destructis scabra, oblonga et obtusiuscula vel oblongo-lanceolata acuminata, in petiolum ± sensim angustata, glanduloso-denticulata vel subdentata, ± longe petiolata, caulina 3—4, plerumque subcito decrescentia, oblongo-vel ovato-lanceolata acuta, saepe plicata, basi attenuata vel rotundata subsessilia saepe subgrossius dentata, summa saepe valde minora subtus effloccosa. Inflorescentia suprafastigiata, acaudium 5—8 mm. longum, rami 2—4(—5) remoti, ordines 3(—4), capitula (1—)3—8(—20). Involucrum crasse ovatum ad 10 mm. longum denique depresso basi truncatum, subatrum, minute subglandulosum subepilosum effloccosum, squamis e basi sublata acuminatis subacutis crassiuseculis subatris, intimis subviridi-submarginatis. Pedunculi apice leviter inerassati breviter subglandulosi, glandulis crassiuseculis, subdense floccosi, obscure virides, disperse pilosi, pilis basi crassiuseculis, apice saepe destructis. Flores lutei, ligulis apice saturatius luteis, stylis obscuris.

Bereg: in m. Píkuj supra pagum Kisbyszta (TH.).

51. *H. divisum* Jord. = *vulgatum* — *silvaticum*.

Ssp. *commixtum* JORD. f. *intersitum* JORD. (involucris solum glandulosis). Galicia: Kortumówka pr. Lemberg, in m. Jaworyna pr. Krynica (WOL.); Litth.: ad lac. Switez (DYBOWSKI).

Ssp. *faucium* JORD. — Nográd: Divény (HULJ.).

Ssp. *pseudopollichiae* OB. et Z. — Tátra: Mala Laka Poloniae (WOL.), Kis-Tarpatak-völgy (TH.); — B.-Pestinum: in v. Gyorna pr. Törökbalint (TAUSCHER).

Ssp. *subpallescens* SUDRE. — Galicia: Lesienice et Kortumówka pr. Leopolim (WOL.), in m. Stoubej pr. Hryniawa (id.).

52. *H. dentatum* Hoppe = *silvaticum* (v. *bifidum*) < *villosum*.

Ssp. *aechmetes* var. *carpathicola* N. P. (*H. flexile* Kot. p. p.). — Lysanki in v. Strazyska (WOL.); Czornyj Dil ad fl. Weisser Cze remosz (id.).

Ssp. *expallens* 3) *stenolepium* N. P. — Tátra Pol.: Nosal (PIASECKI), Wysoka Turnia (WOL.)

Ssp. *roszudecense* ZAHN, Annal. Mus. nat. Hung. 1910 p. 67. — Kriván. Fátra 1606 m. — Černi kamen 1481 m. (NYÁR.).

53. incisum Hoppe = dentatum — silvaticum.

Ssp. *tephrochlorum* Z. — Croatia: Velebit, in m. Kitaibelov vrh 1710 m. supra Velika Paklenica (Rossi). Sugarska Duliba (id.), in m. Siljevača 1450 m. (id.).

54. H. Neilreichii A. Kerner = villosum — bifidum.

Ssp. *viscidicense* DEG. et Z. — Velebit: In m. Babin vrh et Badanj 1600 m. supra Medak (LENGY.).

Ssp. *Neilreichii* A. KERN. — N.-Fátra: Krízna 1575 m. (NYÁR.).

55. H. pallescens W. Kit. = bifidum > dentatum.

Ssp. *pallescens* W. Kit. — Velebit: Vaganski vrh (Rossi).

Ssp. *Trachselianum* CHRIST. var. *megabasis* Z., foliis ovato spatulatis apice rotundatis v. obtusis mucronatis v. subacuminatis, petiolis marginibus ciliatis. — Tatra Polonica: Malalaceznik 1400 m. (WOL.). — f. *megacephalum* Z., capitulis maioribus. — N.-Fátra: Roszudec 1600 m. (NYÁR.). — f. *normale*: Velebit: Vaganski vrh 1758 m. et in m. Segestin (Rossi).

56. H. psammogenes Zahn = bifidum — incisum.

Ssp. *monobrachion* D. et Z. — Croatia: Velebit, in m. Segestin 1700 m. (Rossi), in m. Kitaibelov vrh 1710 m., in m. Samar, in v. Sugarska Duliba, in m. Veliki Stolac, Milkovic, Pavelič Kuk (Rossi).

Ssp. *psammogenes* ZAHN z) *genuinum* Z. — N.-Tarpatak-völgy (NYÁR.). Nosal pr. Zakopane (PIASECKI), Proszéki hegy 1873 m., Drechslerhäuschen—Stirnberg (NYÁR.); Giewont Tatráe (WOL.); Pieniny: Biala Woda, Dunajec-Dürchbruch (WOL.); Jaworki (id.), forma stylis lenteis, capitulis pedunculisque subglandulosis; N.-Fátra: Krízna 1575 m. (NYÁR.); Croatia: Velebit, in m. Plana 1304 m., Pasji klanec 1385 m. (Rossi).

57. H. cinerascens Jord. = silvaticum — pallidum.

Ssp. *cinerascens* JORD. var. *slivnense* Z. — Treskovae ad Szvinicza (NYÁR.).

58. H. caesium Fr. = vulgatum — bifidum.

Ssp. *arenariifolium* NYÁR. et ZAHN. — C. 60 cm. altus, caulis subdense floccosus eglandulosus, infra medium violaceus et sparsim brevissimeque pilosus. Folia rosularia 3—8 viridia, subglaucescentia, subtns ± violacea supra glabra, subtus et in margine breviter mollissimeque subpilosa, subpapyracea, exteriora obovata v. elliptica obtusa denticulata, reliqua ovato - vel late lanceolata obtusiuscula mucronata vel acutinsecula, leviter sinuato-dentata, omnia breviter alato-petiolata in petiolum ± sensim decurrentia; caulina 4(—5) remota subito decrescentia lanceolata, breviter alato-petiolata serrato-snbdentata acuta vel summa linearis-

lanceolata, omnia utrinque sparsim brevissimeque pilosa, subtus, summa etiam in parte superiore subfloccosa. Inflorescentia suprafastigiata, acladium 8—30 mm. l., rami 3—6, inferiores valde remoti erecti apice simpliciter ramulosi, capitula ad 12(—15). Involucrum 10 mm. l. ovatum obscure cinereum, squamis angustis acutis subdense floccosis modice breviterque glandulosis epilosis. Pedunculi cani, pilis solitariis glandulisque nonnullis obsiti, caulomata subglandulosa. Bracteae cinereae. Flores lutei, styli obseuri.

Szepes: Busóc—Kreuzerhöhe (NYÁR.).

Ssp. *caesium* FR. — Tátra: Kis-Tarpataki et N.-Tarpataki völgy (TH.), Klotildut inter Itato et Schwarzwasser (NYÁR.), Tátra-Lominiez (TH.), Csorbató (KUPCS.); in m. Drevenyik com. Szepes (TH.): Pienini: Biala Woda (WOL); in m. Zelemin montium Libuchora (id.); in m. Czornyj Dil ad fl. Weisser Czeremosz Bukowinae (WOL). — f. *maculatum* in m. Krzyworownia ad fl. Schwarzer Czeremosz (WOL).

Ssp. *calcigenum* REHM. — Czorna Hora (WOL); Pienini: in m. Wysoka (WOL); Tátra: Nosal, in v. Strazyska (WOL), Mala laka (id.), Poprádi tó felett (PROD.), Osobita (W. KULCZYNSKI): Gömör: Redova in m. Rovna (KUP.); Abauj-T.: in m. Hradova pr. Kassa (TH.); N.-Fátra: Koza skala in valle Gagyervölgy 600—950 m. (HULJ.); Brassó: Neustadt pr. Coronam (RÖMER); Szepes: Magura (WOL). — f. *pilosiceps* ZAHN, involucris subpilosis. — Szepes: Branyiszkó-hágó (NYÁR.), Faixblösse, Bélai Mészavasok (id.); N.-Fátra: Blatnica völgy 600—800 m. (HULJ.).

Planta culta habitu *H. rigidi*, superne dense floccosa (praecipue involucra), inflorescentia indeterminata, ramis 4 ad 8, ordinibus axium 4, capitulis 12 ad 40, acladio 25 mm. longo, involucris pedunculisque subglandulosis.

Ssp. *euryops* WOL. et ZAHN. Folia breviter subpilosa supra glabrescentia, rosularia subnumerosa petiolata sat magna late lanceolata multi- et saepe + grosse dentata haud raro submaculata, petiolis pariter ac caulis basis violaceis; caulina 2 lanceolata dentata subtus subfloccosa. Acladium 25—35 mm. longum, rami 3—5 remoti, capitula 3—10. Involucrum 12—15 mm. longum magnum densissime floccosum, squamis subpilosis longe acuminatis acutiusculis et acutis subglandulosis. Pedunculi subpilosi subglandulosi pariter ac caulomata + albofloccosi, floccis in caulem profunde descendentibus.

Bukowina: In eac. m. Flutorica ad Cârlibaba et in saxosis calcar. m. Peatra Doamnei prope Rareu 1600 m. (WOL.).

Ssp. *henicaesium* WOL. et Z. Caulis subpilosus, basi violaceus supra medium floccosus, ad 35 cm. altus. Folia rosularia c. 6 magna sublonge petiolata, ovata vel elliptica obtusa vel elliptico-lanceolata subacuminata, basi truncata vel subcordata, glandulosodenticulata; caulina 2 petiolata, imum oblongo-lanceolatum longe acuminatum, basi dentibus grossis longis angustis acutis munitum,

summum saepe bracteiforme, omnia subtus pilosa saepe violacea, in margine nervo que dorsali et praecipue in petiolo dense albo-pilosa, supra gramineo-viridia subglabrescentia. Acladium 20 mm., rami 3, capitula 3(—7). Involucrum magnum (13 mm.) crasse cylindrico-ovatum subdense canescenti-pilosum disperse glandulosum, squamis subangustis acutis apice albo-barbatis, obscuris viridi-marginatis, in dorso subdense, in margine sparsim floccosis v. effloccosis. Pedunculi cani, subdense diluteque pilosi disperse glandulosi. Flores saturate lutei. Transitus caesium > silvaticum.

In saxosis m. Peatra Doamnei ad Rareu Bucovinae (WOL.).

Ssp. *latitegulatum* WOL. et ZAHN. (*H. plumbeum* Auct. p. p.). Folia rosularia ovata v. oblonga basi truncata v. abrupte v. subsensim in petiolum decurrentia, basin versus (saepe subgrosse) deputata, silvaticiformia: caulina 2(—3) valde decrescentia. Acladium 40 mm. longum, rami 2, ordines axium 3, capitula 7 (interdum caulis lateralis 3 - cephalus evolutus). Involucrum crassum 12—14 mm. longum, squamis exterioribus ad 2 mm. latis obtusis brevibus, interioribus acutiusculis v. acentis, omnibus atris subpilosis subefloccosis sparsim glandulosis. Pedunculi (et caulis) virides subfloccosi gracieles. Flores aurei, stylis obscuris. — Involueris illis H. sabaudi similibus insigne.

Bukowina: In pratis alpinis m. Suhardu (WOL.).

Ssp. *Magnaetatrae* ZAHN. Canlis ad 60 cm. altus gracilis molliter breviterque subpilosus subdense floccosus eglandulosus, inferne purpurascens. Folia radicalia 2—4 ± petiolata elliptica obtusa vel oblongo-lanceolata submagna, in petiolum cito vel sensim angustata, subtenuia vel rigidiuscula, subtus haud raro purpureo-colorata, subserrato- et saepe grosse dentata. dentibus subnumerosis parvis immixtis, saturate viridia, supra brevissime sparsimque pilosa vel glabra, subtus breviter molliterque subpilosa, in nervo dorsali marginaque breviter ciliata, caulina 2(—3) remota lanceolata utrimque acuminata, acuta, saepe grosse (basin versus) dentata, vel superiora anguste lanceolata subtus sparsim floccosa. Inflorescentia suprafastigiata squarrosa, acladium ad 25 mm. longum, rami 2—3(—4) valde remoti obliqui, inferiores longi, ordines 3(—4), capitula (2—)3—10(—15), rami infer. saepe aborti. Involuerum ovatum 9—11 mm. longum, squamis angustis ± acutis obscuris dilute submarginatis disperse glandulosis modice pilosis, pilis basi atris, modice v. sat dense floccosis. Pedunculi consimiles cani. Flores saturate lutei, stylis obscuris.

Szepes: in valle Kis-Tarpatak Tatrae Magnae (TH.); Beszterce-Naszód: ad pag. Oláhszentgyörgy (PROD.); Turóc: Blatnica, in m. Ostri vrh 1000—1100 m. N.-Fatrae (NYÁR.).

Ssp. *thyraicum* BL. — Galicia: in abruptis saxosis ad fl. Sereth pr. Horodnica (WOL.).

Ssp. *variabile* LÖNNR. — Tátra: N.-Tarpatak völgy (NYÁR.), Branyiszkói hágó (TH.)

Ssp. *rupicoloides* WOL. in m. Preluk ad fl. Weisser Czermosz (WOL.).

59. *H. transsilvanicum* Heuff.

Ssp. *transsilvanicum* HEUFF. — Transsilv.: Götzenberg (TH.), Surduca völgy [Csuesa], Creputura, Bucecs, Korongyis, V. Vistea mare in Alpib. Fogarensibus (NYÁR.); Hohe Rinne 1600 m. (PROD.); Máramaros: Pop Iván et in iugó Holczinkia supra Fejér-patak (TH.); — f. *alpestre* Z. — Tátra: Poduplaskivölgy (NYÁR.)!!

59a. *H. praecurrens* Vukot. = *transsilvanicum* — *silvicum*.

Ssp. *subserratifolium* Z. — Bulgaria: Čamkorija (LAUS).

59b. *H. trebevicianum* K. Maly = *transsilvanicum* — *bifidum*.

Ssp. *subpleiophyllum* Z. — Bulgaria: Čamkorija (LAUS).

Ssp. *glaucinoides* ZAHN f. *subpilosum* Z. — Retyezát (NYÁR.); in m. Ihrowiszeze ad fl. Lomnica (WOL.).

Ssp. *trebevicianum* K. MALY (*H. pseudobifidum* SCHUR); Bulgaria: Čamkorija et in m. Musalla (LAUS). — Transs.: Ó-Radna (PORC.); Bucecs (PROD.). — f. *alpestre* Z., capitulis paucis: Herceg.: Prenj pl. (PROD.).

60. *H. pannosum* Boiss.

Ssp. *pannosum* Boiss. f. *dentatum* FREYN. — Bulgaria: Belovo (URUMOFF).

Ssp. *divaricatum* FR. f. *bosniacum* FREYN. — Bosnia: Rogatica 600 m. (H.-MAZZETTI).

61. *H. gymnocephalum* Griseb.

Ssp. *anastrum* D. et Z. — Velebit: in m. Segestin 1700 m. (Rossi), ramis ad 3, capitulis ad 8.

Ssp. *gymnocephalum* GRISEB. — Albania: Širokar distr. Kući (Baldacci, It. Alb. X 1903 no. 201), involucris pedunculisque eglandulosis, pedunculis superne modice subdenseve floccosis.

62. *H. Waldsteinii* Tausch.

Ssp. *plumulosum* A. KERN. — Herceg.: Prenj pl. 1200 m. (PROD.), in valle Drežanka pr. Mostar 500 m. (H.-MAZZETTI).

Ssp. *sublanifolium* ZAHN. — Herceg.: Prenj pl. (PROD.)

Ssp. *lanifolium* N. P. — Velebit: In iugó Buljma supra Medak 1400 m. (LENGY.), in m. Veliki Stolac 1400 m. in Sugarska Duliba (Rossi), in m. Crni vrh pone m. Panos 1260 m. (Rossi), in m. Siljevača 1452 m. (id.).

63. *H. humile* Jacq.

Ssp. *sarajevoënsse* G. BAK. — Herceg.: Inter Posušje et Podklečani 1150 m. (H.-MAZZETTI); Croatia: Velebit, in m. Plana 1300 m. in valle Sugarska Duliba (Rossi), in m. Panos 1262 m., Saljev kuk 1194 m. (Rossi).

64. *H. alpinum* L.

Ssp. *alpinum* L. z) *genuinum* 1. *normale* ZAHN a) *vulgare* TAUSCH. — Hoverla (WOLESZCZAK): — Transsilvania: Bucsecs, Kuhhorn, in dorso m. Malaiesti (RÖMER); Moldavia: Buessoiu, in alpe Ceahlen 1905 m. (id.): — f. *angustifolium* Tsch. — Tátra: Kriván—Zöld-tó, Handelvölgy (NYÁRÁDY). — f. *submelanocephalum* Z. — Giewont (PIASECKI).

Ssp. *granule* WIMM. — Jajko ilemskie inter fl. Lomnica et Swica Carp. orient. (WOL.).

Ssp. *gymnodon* ZAHN. — Romania: in alpinis Paringul (PRODAN); Banatns: in alpinis Szárkó 2000—2200 m. (BORBÁS); Maramaros: in m. Pop-Iván supra Fejérpatak (THAISZ); Retyezát: Vârfu Slaveiul 1590—2050 m.. Zanoga-tó, Custura (NYÁRÁDY); Tátra: Zöld-tó (HULJAK); Carpathi orient.: Ihrowy szcze ad fl. Lomnica (WOL.) forma *aterrima*, capitulis valde atris.

Ssp. *melanocephalum* TAUSCH z) *genuinum* Z. 1. *normale* G. SCHNEID. — Gyömbér in Alacsóny-Tátra, Tátra: Handelvölgy, in valle Mlinica, in iugo Vadorzóhágó [= Wilderer-Joch] m. Magas-Tátra, in v. Omladékvölgy [= Trümmertal] (NYÁRÁDY), Zöld-tó 1550—1580 m. (id.), inter valles Starbociańska et Jarzebeza (KOTULA), Panszczyca-Tátra (PIASECKI), Kohlbachtal, Giewont (KOTULA), Spoderi Zleb (WOL.), Felkatal 16—1800 m. (A. SCHERFEL, in REHMAN et WOLESZCZAK, Fl. Pol. exs. no. 195); Bukowina: in cacuminibus m. Suhardu 1700 m.. m. Giumaleu 1810 m. [solo schistoso], m. Lucaiciu [solo trachytic] (WOLESZCZAK); Gal.: in ditione fl. Lomnica: in m. Kiputa, Wysoka, Sywania, Grofa, Busztul, Guretwyn, Mszana; Czorna Hora: Hoverla (WOL.); Babiagóra (KOTULA). Transsilvania: in m. Korongyis et Ünökő (NYÁRÁDY); — f. *angustifolium* Z. — In m. Wysoka, Czorna Hora: in m. Kukul 1750 m. (WOL.). — f. *spathulatum* Z. — In m. Wysoka, in m. Siniak inter fl. Pruth et Bystrzyca (WOL.). — 2. *sericeum* G. SCHNEID. — In v. Kohlbachtal (KOTULA); Maramaros: in alpinis Kailor supra Borsa (NYÁRÁDY). — 3. *pilosissimum* Z. — In m. Siniak (WOL.). — 4. *brevipilum* a) *verum* Z. — In m. Suligul in ditione fl. Czeremosz (WOL.), in m. Wysoka (id.). — c) *calvescens* Z. — In m. Gorgan ilemski et in montibus Neriedowa inter fl. Lomnica et Swica. in m. Pikuj¹⁾ (WOL.) — d) *obscurum* Z., pilis brevibus subastris, foliis subglabris. — In m. Neriedowa (WOL.). — 5. *tubuliflorum* Z. a) *tubulosum* Z. — In m. Wysoka inter fl. Lomnica et Bystrzyca, in m. Mszana ad fl. Lomnica (WOL.) — b) *stylosum* G. SCHNEID. — Bukowina: in m. Suhardu 1700 m. (WOL.); Transs.: Korongyis (NYÁRÁDY).

3) *aterrium* G. SCHNEID. — In m. Doboszanka inter fl. Pruth et Bystrzyca (WOL.); Tátra: in valle Mlinica, in m. Törichter Gern (WOL.), Pyszna, Posrednia (KOT.).

¹⁾ A cl. Pax Huszla nominatur.

γ) *subcalenduliflorum* Z., squamis latioribus obtusioribus, rhizomate pleioscapo. — In m. Guretwyn in ditione fl. Lomnica (WOL.);

δ) *laticeps* Z. (melanocephalum—pseudopersonatum), monocephalum, foliis radicalibus numerosis dense longeque pilosis, exterioribus saepe glabrioribus, caule ad 6-foliato, sed foliis 4 superioribus ± bracteiformibus, involuero latissimo (plus 20 mm.) 15 mm. longo, squamis exterioribus ± foliolaceis. — Ad lacum Késmarker Grünsee (WOL.).

Ssp. *calenduliflorum* BACKH. — Tatra Magna: Kis-Tarpatak völgy (THAISZ), Felkatal, Zöld-tó, Greiner Gaffelsturm (NYÁRÁDY); in m. Wysoka ad fl. Lomnica (WOL.), 2-cephalum.

65. *H. nigrescens* Willd. = *alpinum* — *silvaticum*.

Ssp. *decipiens* Tsch. — Tátra: Kis-Tarpatak völgye (TH.), Swistówka dolina (NYÁR.).

Ssp. *decipientiforme* WOL. et ZAHN. (*calenduliflorum* — *silvaticum*). Caulis 15—16 cm. altus monocephalus pilosus (1—2 mm.) usque ad basin floccosus et disperse glandulosus. Folia radicalia 4—6, exteriora parva spathulato-ovata, sequentia oblongo-spathulata v. spathulato-lanceolata, obtusa vel acutiuscula, denticulata, subparva, intima ± lanceolata, (longissima 6 : 1,2 cm), omnia petiolata. brevius longius in petiolum angustata. subviridia. utrimque pilosa (1—2 mm.), disperse glandulosa, caulina 2, imum lanceolatum longe acuminatum, summum lineare. Involucrum oblongo-ovatum (15 mm.) dense breviterque et obscure pilosum subglandulosum effloccosum, squamis sublatiusculis subatris acutiusculis v. acutis apice barbulatis, intimis viridi-submarginatis. Flores tubulosi apice ciliati, stylis obscuris. — Planta primo aspectu satis glabra. — Ukiernia ad Mszana in ditione fl. Lomnica Carpath. orient. (WOL.).

Ssp. *nigrescens* WILLD. — Tátra: Zöld-tó (HULJ.), Csorba-tó (KUP.), Kondraczka 2000 m. (WOL.).

Ssp. *subeximium* ZAHN. — In Alpibus Fogarasienibus (TH.).

66. *H. atratum* Fr. = *alpinum* < *silvaticum*.

Ssp. *atratum* F. (*decipiens* × *murorum* WOL. in sched.). — Tátra: Granaty 1800 m. (WOL.), forma: foliis abrupte in petiolum contractis, caule unifolio, folio basi grosse dentato hastulato-lanceolato, et forma: foliis sensim in petiolum angustatis, caulinis 2 lanceolatis utrimque attenuatis dentatis; — f. *calvescens* Z. — Kópataki-tó (FILARSZKI); — var. *maculatum* Z., foliis supra subglabris, more *H. bifidii* maculatis, involucris aterrimis, pedunculis atris. — Tátra: In m. Greiner 2158 m. (WOL.).

Ssp. *submuronum* LINDB. — Swistówka dolina (NYÁR.); in m. Gorgan ilemski ad fl. Swica (WOL.).

67. *H. rauzense* Murr. = *alpinum* < *bifidum*.

Ssp. *bifidellum* ZAHN. — Kis-Tarpataki-völgy (NYÁR.), Giewont (WOL.).

68. *H. glandulosodentatum* Uechtr. = *vulgatum* — (*sylvaticum* — *alpinum*).
Tátra: Faixblösse (KOTULA).

69. *H. liptoviense* Borb = *nigrescens* < *vulgatum*.
Tátra: in v. Mlinica (HULJ.).

70. *H. lomnicense* WOL. (*decipiens* × *transsilvanicum* WOL.)
= *Fritzei* — *transsilvanicum*. — Habitu *H. atrati* vel *H. nigrescentis*. Caulis c. 30 cm. altus saepe caulinibus lateralibus praeditus. dense pilosus (2—2,5 mm.), subflexuosus, striatus, viridis, usque ad basin dense floccosus et subdense tenuiterque glandulosus. Folia rosularia numerosa, exteriora elliptico-spathulata (ad 6 : 2 cm.) rotundato-obtusa, interiora ± oblongo-spathulata acutiuscula denticulata vel + grosse pluridentata, utrimque dense molliterque pilosa (2,5 mm.) et tenuissime glandulosa: caulinata 3—5 lanceolata utrimque et praecipue in nervo dorsali basin versus dense pilosa, inferiora acutiuscula, basin versus longe attenuata petioliformia, remote sinuato-denticulata, sequentia basi sublonge v. breviter attenuata sessilia basi subamplexicaulia, sinuato-grosseque sed obtuse dentata (more *H. transsilvanici*), omnia saturate viridia. Acladium 1—4 cm. l., rami 3—4 remoti 1—3-cephali oblique erecti, capitula 3—6 (—9). Involucrum 10—12,5 mm. longum modice vel subdense pilosum effloccosum densissime minuteque glandulosum, squamis e basi latiuscula acuminatis acutiusculis v. acutis atris viridimarginatis. Pedunculi c. 3 bracteis linearibus subfoliaceis obsiti, dense glandulosi subdense pilosi, pilis glandulisque basi obscuris deorum cito omnino dilutis, pariter ac caulis apex dense floccosi subcani. Flores subdilute lutei, ligulis ciliatis, stylis denique obscuris. achaeniis subatris.

In ditione fl. Lomnica Carpath. orient. in m. Guretwyn et Ihrowszcze (Wysoka) inter Mughos (WOL.).

var. *Popadiae* WOL. et Z., foliis caulinis 3, rosularibus numerosissimis densissime pilosis; involucrum 8—9,5 mm. longis, squamis obtusiusculis vel acutis. Capitula c. 5. — In m. Popadia ad fl. Lomnica (WOL.). — Forsan *decipiens* × *transsilvanicum*?

70a. *H. amplexicaule* L.
Ssp. *petracum* HOPPE f. *eriopodium* A.-T. — Croatia: In v. Počiteljska draga (LENGY.).

71. *H. prenanthoides* Vill.
Ssp. *bupleurifolioides* ZAHN. — T.-Füred (NYÁR.), in alp. Drigant ad lacum Csorba-tó (KUP.); — f. *variegatum* WOL. et Z., squamis interioribus intense viridi-marginatis: floribus saepe tubulosis (forsan *lanceolatum* > *hryniawense*). — In m. Stoubej pr. Hryniawa, Pop Iván 1024 m. (WOL.).

Ssp. *bupleurifolium* TSCH. — Tátra: Roter Lehm, Steinbachsee—Lomnitzer Grat (WOL.), N.-Tarpataki völgy (NYÁR.); N.-Fátra: Tlsta (HULJ.); Galicia: in m. Dubne pr. Muszyna ad fl. Poprad (WOL.). — f. *denticulatum* Z. — N.-Tarpataki völgy,

Bébai Mészhabvasok (NYÁR.); Czorna Hora 1024 m. pr. Szybeny, Suhardu Bukowinae (WOL.). — f. *parvifolium* UECHT. — Pokolvölgy pr. Körmöczbánya (BORBÁS).

Ssp. *lanceolatum* VILL. — Tátra: Drechslerhäuschen [Zimnewody] (WOL.), in alpinis Drigant ad lac. Csorba (KUP.); Bukowina: in cæc. Flutorica pr. Cárlibaba 1340 m., calc. (WOL.). — Bosnia: in m. Vlasié (BRANDIS). — f. *cinereipedunculum* b) *serrulatum* BESSE et ZAHN. — Abauj-T.: in m. Szarvashegy pr. Falueska (TH.).

Ssp. *micropogon* WOL. et ZAHN. Caulis ad 90 cm. altus crassiusculus, infra medium ± epilosus, basi violaceo-ruber. in superiore tertia parte magis magisque pilosus. Folia caulinæ c. 15 subremota lanceolata, inferiora basin versus longe attenuata semi-amplexicaulia, sequentia brevius angustata, proxima basi subaequata amplexicaulia, omnia sublonge acuminata, praecipue superiora dentata vel plerumque tantum glanduloso-denticulata, dilute gramineo-viridia subglaucescentia, supra glabra, in margine subtusque subpilosa (1—1,5 mm.), nervo dorsali albido. Acladium 15 (—25) mm. longum, rami 7—8 remoti arcuati erecti, inferiores sublongi apice ramulosi, ordines axium 3—4, capitula c. 20. Involuerum 9—10 mm. longum crasse cylindrico-ovatum denique truncatum subdense obscureque pilosum glandulosumque, efflocosum, squamis latiusculis atris obtusis, interioribus subviridi-marginatis. Pedunculi apice leviter incrassati, dense pilosi subdense glandulosi leviter tantum floccosi, floccis glandulique in caule mox evanidis. Flores dilute lutei, ligulis apice parum ciliatis, stylis obscuris. — Habitu *H. inuloides*, sed inflorescentia et pilositate ut in *H. parecpiloso* ARV.-T.

Inter Steinbachsee et Lomnitzer Grat Tatrae 19. 8. (WOL.).

Ssp. *perfoliatum* FROEL. — Tátra: Homlokhegy, Faixtisztás, Drechlerhäuschen (NYÁR.), Roter Lehm [Czerwone glinki] (WOL.); — f. *calvescens*, Drechslerhäuschen (NYÁR.).

Ssp. *strictissimum* FROEL. — Tátra: Drechslerhäuschen, Steinbachsee—Lomnitzer Grat, Polonina Wetlinska (WOL.), Stirnberg pr. Barlangliget (NYÁR.).

Ssp. *valdefoliatum* ZAHN. — Transs.: Ó-Radna (PORC.); Galicia: in m. Dubne pr. Muszyna ad fl. Poprad (WOL.).

72. *H. integrifolium* Lange = *prenanthoides* < *silvaticum*.

Ssp. *integrifolium* LANGE. — In cæc. m. Sywula 1850 m. inter fl. Lomnica et Goldene Bystrzyca Carp. orient. in consortio *H. Wimmeri* UECHT. (WOL.).

Ssp. *vipetinum* HUT. — Tátra: N.-Tarpataki völgy (NYÁR.).

73. *H. epimedium* Fr. = *prenanthoides* < *bifidum*.

Ssp. *Tornatoris* NYÁR. et ZAHN. — Caulis 40 cm. altus suprafastigiatus molliter subpilosus subfloccosus indeterminato-ramosus, saepe caule laterali praeditus. Folia rosularia ad 8 magna (ad 20 : 5—6 cm.), late alato-petiolata, exteriora saepe

minora obovata vel elliptica obtusa v. acutiuscula, basi abrupte attenuata, anteriora valde magna ovato- vel elliptico-lanceolata acutiuscula v. acuminata, longius in petiolum latissime alatum angustata, supra glabra vel marginem versus et in nervo dorsali sparsim breviterque ciliata (0.5—2 mm.), subtus brevissime disperseque pilosa; omnia tenuia dilute viridia subtus pallidiora, denticulata, basin versus ± vel sinuato-dentata, dentibus saepe in petiolum descendantibus: caulina 2, inferius magnum ovato-lanceolatum longius acuminatum basi angustata sessile et subsemiamplexicaule, saepe grossius dentatum, summum lanceolatum. Inflorescentia squarroso-ramosa suprafastigiata, acaudium 15—30 mm. longum, rami 4 ex omni ala orti, inferiores longi unifoliati 2 (—3) pliciter ramulosi, capitula c. 16. Involucrum 10 mm. longum crasse ovatum, gracile, modice pilosum, pilis dilutis basi obscuris, disperse glandulosum, modice floccosum, squamis angustis acutis. Pedunculi cani, glandulis dispersis vel submediocribus parvis pilisque modice numerosis vel subdensis dilutis (pariter ac caulomata) obsiti. Flores saturate lutei, stylis obscuris.

Tátra: Drechslerhäuschen (NYÁR.).

Ssp. *Wimmeri* UECHTR. — Tátra: Czarny staw Gasienicowy, Mala Laka (WOL.), Nagy- et Kis Tarpataki völgy. Felkai völgy «Ewiger Regen» (TH.).

74. *H. pocuticum* Wol. = *prenanthoides* — *transsilvanicum*.

Ssp. *pocuticum* (WOL.) [*H. juranum* REHM., *H. Rehmanni* WOL., *H. riphaeum* SIMK., nec UECHTR.]. — Carpathi Galic., distr. Kolomyjensis frequens (WOL.), in ditione fl. Pruth: inter Mikuliczyn et Tatarów, Jablonica, in m. Maxymec ad fl. Weisser Czeremosz Bukowinae, Körösmező pr. Łazyszczyna montium Czorna Hora [Máramaros], ad rivum Maxymec fl. Schwarze Bystrzyca, Sitny staw, in m. Kukul, Angelow ad fl. Lomnica (WOL.). — Rhizoma saepe pluricaule. Caulis phyllopodus, folia radicalia (saepe emarcida) ovato-spathulata sublonge alato-petiolata subparva. Caulis inferne flexuosus erassiusculus ad 75 cm. altus ad 16-foliatus. Folia caulina subremota oblongo- vel ovato-lanceolata leviter sinuato-dentata, inferiora supra pilosa, media minus pilosa vel glabrescentia, summa marginem versus et in margine ipso tantum pilosa. Acaudium breve vel ad 25 mm. longum, rami ad 12 (—15) usque ad caulis medium descendentes, squarroso elongati, superne saepe umbellati, ordines axium ad 4, capitula 5—50. Squamae latiusculae obtusiuseculae vel acutiusculae obscurae dense glandulosae epilosae, intimae viridi-marginatae.

75. *H. rapunculoidiforme* Wol. et Zahn = *pocuticum* — *vulgatum* vel *Knafii*.

Habitu *H. rapunculoidis* A.-T. — Hypophyllopodium. Folia caulina c. 10 (ima emarcida) subremota, inferiora lanceolata basin versus longe attenuata petioliformia, basi subamplexicauli sessilia, sequentia breviter angustata semiamplexicaulia

late lanceolata, proxima basi rotundata sessilia semiamplexicaulia, late lanoeolata, proxima basi rotundata sessilia semiamplexicaulia, summa subbrevia basi rotundata sessilia, omnia acuminata acuta rigidiuscula remote leviterque sinuato-denticulata, dentibus glanduliformibus, utrimque sat dense rigidiusculeque pilosa (0,5—2—2,5 mm.), inferiora apice saepe subplicata, superiora saepe subintegerrina, media summaque supra glabrescentia, praeterea in nervo dorsali, summa in tota parte aversa subfloccosa, in margine sinus floccis stellatis et articulatis munita, inferiora mediaque in nervo dorsali praecipue basi densius pilosa. Caulis c. 30 cm. altus subflexuosus basi rufo-violaceus, infra medium patenti-pilosus subdense floccosus, superne minus pilosus canescens, apice tantum sparsim glandulosus. Acladium c. 6 mm. longum, rami primarii ad 6 subremoti, superiores appropinquati, ordines axium 3, capitula 8—15., saepe pauca tantum evoluta. Involucrum 9—10 mm. longum ovato-cylindricum truncatum subsparsim floccosum modice obscureque glandulosum subepilosum, squamis subatris subangustis acutiusculis vel acutis, intimis atroviridi-marginatis. Pedunculi canotomentosi superne disperse glandulosi pilosique, pilis basi atris brevibus. Flores aureolutei, ligulis apice glabris, stylis obscuris, achaeniis obscuris. — In m. Pietrosz ad limites Hungariae et Galiciae (Wol.).

76. *H. Ukierniae* Wol. et Zahn = *pocuticum* < *vulgatum* ?

Habitu *H. integrifolii* Lange. Phyllopodium, sed folia radicalia saepe emarcida. Rhizoma horizontale vel obliquum, saepe pluricaule. Caulis 45—55 cm. altus tenuiter breviterque subpilosus, subflexuosus, usque ad basin ± floccosus, apice subglandulosus. Folia rosularia petiolata, petiolis vioaceis subdense breviterque pilosis, lamina elliptica vel oblongo-lanceolata obtusa v. acutiuscula mucronata, subremote leviterque sinuato-denticulata, dentibus glanduloso-apiculatis, utrimque modice vel sat dense breviterque mollipila, lutescenti-viridia, cito in petiolum subalatum decurrentia; caulina 4—5 remota, imum sublonge attenuatum basi petioliformi semiamplexicaule, sequentia breviter subpetiolata v. basi cuneata v. basi lata semiamplexicauli sessilia. omnia late lanceolata utrimque breviter pilosa, subtus pallidiora et leviter reticulato-venosa, interdum 2—3 dentibus majoribus munita, in nervo dorsali, summa in tota parte aversa subfloccosa, ± longe acuminata. Inflorescentia ramis 3 (—4) erectis, inferioribus ± remotis subgracilibus, ordinibus axium 3; capitula 3—7 (—10). Involucrum 11—12 mm. longum erasse cylindrico-ovatum denique rotundatum, subfloccosum dense longeque glandulosum epilosum, squamis sublatiusculis obtusiuseulis obscuris, interioribus acutiusculis v. acutis ± viridi-marginatis apice barbulatis. Pedunculi viridi-canis dense glandulosi epilosi. Flores lutei, ligulis apice vix ciliatis, stylis obscuris.

Galicia: In m. Ukiernia inter fl. Swica et Lomuica inter Mughos (Wol.).

77. *H. Fritzei* Sch.-Bip. == *prenanthoides* < *alpinum*.

Ssp. *Fritzei* SCH.-BIP. — Tátra: N.-et K.-Tarpataki völgy (TH.), Greiner-Gaffelsturm (HULJ.), Omladék-völgy [Trümmertal] (id.), Granaty 1860 m., Kondraeza 2000 m., in v. Mlinica, Giewont, ad Iac. Poprádi-, Köpataki-tó et Csorba-tó (NYÁR.), Spoderi Zleb (WOL.); Babia gora (id.); in m. Gorgan-Hlemski ad fl. Swica (WOL.). — f. *stylosum*: Tatral: inter Drigant et Csorba-tó (KUPCS.).

Ssp. *pseudopersonatum* G. SCHN. — Inter Steinbach-See et Lomnitzer Grat. etiam f. *stylosum* (WOL.).

Ssp. *spatulifolium* G. SCHN. — T.-Lomnicz (HULJ.).

78. *H. lampromegas* Zahn (*H. erimum* Auct., nec Backh.)
= *Fritzei* > *silvaticum*.

Ssp. *lampromegas* Z. (*erimum* AUCT.). — In m. Grofa et Mszana ad fl. Lomnica (WOL), in m. Ukiernia et Jajko ilemskie inter fl. Lomnica et Swica (id.). — Ramis ad 3 obliquis strictis 1 (2) cephalis; capitulis 3 (—6, rar. ad 10 cum iis in caule laterali). — var. *scitulum* WOL. — In m. Doboszanka inter fl. Pruth et Bystrzyca, rariss. (WOL.).

Ssp. *orthobrachion* WOL. et Z. — Caulis 20—25 cm. altus gracilis, pariter ac tota planta subdense pilosus (pilis ubique 3—5 mm. longis), aecadium $\frac{1}{2}$ — $\frac{4}{5}$ totius caulis exhibens, rami 3, plerumque infra caulis medium (inferior saepe basi) orti longissimi erecti stricti subsuprafastigiati 1—2-cephali, capitula 3—5. Folia lanceolata utrimque longe attenuata supra glabrescentia, caulina 4 longa (ad 15:2,5 cm.) denticulata, saepe uno dente magno nunita. Bractae 3—4 longe linearilanceolatae foliolaceae. Squamae subangustae acutae.

Galicia: In m. Grofa et Parenki ad fl. Lomnie (WOL.).

Ssp. *Wysokae* WOL. et Z. — Caulis flexuosus ad 25 cm. altus 2-cephalus, aecadium c. 4,5 cm. longum. Folia radicalia c. 3 lanceolata, longissima (ad 15:2,5 cm.), glandulosos-dentata, dentibus angustis longis falcatis, utrimque subdense pilosa, nervo dorsali albido praedita; caulina 3 consimilia. Involucrum 11—13 mm. longum globosum dense pilosum (2,5—3 mm.) disperse glandulosum effloccosum, squamis angustis acutis v. acutiusculis subatris, pilis dilutis basi obscuris. Pedunculi consimiles subdense floccosi. Flores lutei subciliati, stylis obscuris. — Inter alpinum et stygium (calenduliflorum-stygium) intermedium.

In m. Wysoka ad fl. Lomnica (WOL.).

Ssp. *krivanense* WOL. et ZAHN. — Caulis 10—25 cm. altus crassiulus usque ad basin floccosus et dilute pilosus (1—2 mm.), saepe caule lateraliter praedito. Folia rosularia numerosa lanceolata utrimque attenuata vel late v. elliptico-lanceolata, exteriora obovata plerumque emarginata, media breviter acuta, interiora acuminata, omnia rigidiuscula gramineo v. lutescenti-viridia denticulata brevia (4—7:1.2—2 cm.) saepe colorata, utrimque modice v. subdense pilosa (2,5—3 mm.) submucronata, basi saepe subpetiolata.

formia; caulinis 1—2 (—3) lanceolata acuta, in nervo dorsali subfloccosa, Acladium ad $\frac{1}{2}$ totius caulis longum, rami 1—2 (—4) remoti, capitula 1—2 (—4). Involucrum magnum (13—15 mm.) globosum subdense obscureque pilosum (1—2 mm.) modice v. subdense glandulosum ± effloccosum, squamis numerosis lanceolatis longe acuminatis acutiusculis vel acutis atris, intimis viridi-submarginatis. Pedunculi consimiles, cani. 2—3 (—4) bracteis lanceolatis foliolaceis obsiti, obscure pilosi. Flores lutei saepe tubulosi apice breviter ciliati, stylis obscuris, achaeniis atris. Inter stygium et Fritzei (v. alpinum) intermedium.

Tátra: in m. Kriván (WOL); in m. Parenki ad fl. Lomnica Galiciae (id.), in m. Gorgan ilemski inter fl. Lomnica et Swieca (id.).

79. *H. nigritum* Uechtr. = *prenanthoides* — *alpinum-sylvaticum*.

Ssp. *nigritum* UECHTR. — Tátra: Swistowka dolina Poduplaszki völgy (NYÁR). — In m. Forasek Czorna Horae (WOL).

80. *H. chlorocephalum* Wimm. = (*prenanthoides* < *alpinum*) — *vulgatum*.

Ssp. *stygium* UECHTR. — Bukovina: in m. Muncel ad Rareu 1590 m. (WOL), Pop Iván et Forasek Czorna Horae (id.); Tátra: Granaty, Csorba-tó (WOL., HULJ.), Kis-Tarpatak völgye (TH.).

Ssp. *stygiellum* ZAHN. — Caulis 30 cm. altus, superne densissime floccosus et disperse breviter pilosus glandulosusque, inferne subpilosus multifloccosus. Folia rosularia numerosa, exteriora spathulata obtusa, interiora lanceolata acuta, denticulata v. utrimque 1—2 dentibus grossis munita, subparva; caulinum 1 linearis-lanceolatum. Acladium breve, rami 5—6, inferiores 2—3 remoti, ordines axium 3, capitula 5—10. Involucrum 10 mm. longum ovatum rotundatum densissime glandulosum, subfloccosum, disperse v. modice obscureque pilosum, squamis atris angustis acuminatis. Flores saturate lutei apice ± glabri, stylis obscuris, achaeniis bruneo-atris. Pedunculi subdense glandulosi, superne disperse pilosi, canotomentosi. — *Transitus stygium* > *vulgatum*.

In eac. m. Muncel ad Rareu Bukowinae, solo schistoso 1590 m. (WOL).

Ssp. *szerokiense* Wol. et Zahn. — Habitu *H. vulgati*. Caulis c. 25 cm. altus subpilosus, sursum subfloccosus. Folia rosularia 2—3 petiolata oblongo-lanceolata ± acuta basi angustata, serrato-dentata, dentibus apice glanduloso-terminatis, supra glabra, in margine nervo que dorsali subdense breviterque ciliata, exteriora minora obtusiuseula plerumque emarcida: caulinis 4—5 lanceolata, basi cuneata vel lata sessilia, breviter vel longe acuminata, serrato-dentata, superiora linearis-lanceolata vel linearis. Acladium 25 mm., rami 2 (—4) remoti, capitula 3 vel numerosiora, multa aborta, saepe unum tantum evolutum, subdense breviter pilosa,

pilis dilutis basi obscuris (1—1,5 mm.), disperse glandulosa, basi disperse floccosa, squamis subangustis obtusis v. obtusiusculis obscuris, interioribus subviridi-marginatis. Pedunculi cani breviter subpilosii disperse glandulosi. Flores dilute lutei, ligulis apice subglabris, stylis obscuris. — Tátra: Szerokie Uplazy (KOTULA).

81. H. czeremoszense Wol. et Zahn. = Fritzei — trans-silvanicum.

Caulis 20—30 cm. altus, basi epilosus, hypophyllopodus vel aphyllopodus 7—8 foliatus, inter folia molliter diluteque pilosus, usque ad basin subtiliter subeglandulosus. Folia submagna (12:2, 8:2,3, 7:1,5 cm.). utrimque et in margine sparsim subtiliterque glandulosa modice pilosa, inferiora anguste spathulato-lanceolata acutiuscula mucronata subintegerrima. basin versus longe attenuata petioliformia, basi semiamplexicaulia, sequentia lanceolata acuminata in basin semiamplexicaulem longe angustata vel sursum late lanceolata vel oblongo-lanceolata basi subangustata semiamplexicaulia, summa basi rotundata amplexicaulia, longe acuminata, media summaque leviter denticulata. Rami 0—7, haud raro ex omni ala orti oblique erecti foliosi, foliis sat magnis, monocephali, acaudium longum. Involucrum 12—13 mm. longum subdense pilosum (pilis obscuris apice dilutis) disperse glandulosum effloccosum. Pedunculi dense pilosi disperse glandulosi denseque floccosi, glandulis parvis. Flores lutei, ligulis apice ciliatis, stylis obscuris, achaenii subatris.

Galicia: In reg. Pini Mughi m. Huetiesa ad fl. Weisser Czeremosz (WOL.).

82. H. laevigatum Willd.

Ssp. *Ciuriwkae* WOL. et Z. — Hypophyllopodium, folia rosularia emarcida. Caulis violaceus v. inferne pilosus, superne disperse pilosus floccosusque, c. 55 cm. altus. Folia caulina c. 8 remota elongata lanceolata, ima petiolata utrimque attenuata, media breviter petiolata v. basi petioliformi sessilia, longe acuminata, summa basi subattenuata vel rotundata sessilia, omnia serrata v. serrato-dentata, supra dilute viridia et subpilosa, subtus et praecipue in margine nervo que dorsali modice vel dense ciliata, Inflorescentia paniculata (capitulis multis abortis praedita), involucrum 8—9 mm. longum disperse floccosum subdense glandulosum, *glandulis paucis longis, numerosioribus brevissimis lutescentibus immixtis*, subepilosum; squamae subangustae obscurae. Pedunculi tenues cani modice breviterque glandulosi, breviter obscureque subpilosii, deorsum cito calvescentes. Flores saturate lutei, ligulis apice *pilis solitariis longis* obsitis, stylis obscuris.

Galicia: In m. Ciuriwka montium Libuchora 1700 m. (WOL.). — Forsan *laevigatum* > *stygium*? — Etiam ad Lizi in Carpath. Stryjens. (WOL.).

Ssp. *corvipedifolium* ZAHN (H. rigidum f. coronopifolium Koch et Auct.). — Lithuania: Wilna (SYMONOVICZ). — Galicia occid. ad balneum Szezawnica (WOL.), stylo luteo.

Ssp. *firmum* Jord. — Gehol 1060 m. (NYÁR.).

Ssp. *gothicum* Auct. (FRIES p. p.). — Szafranowka (WOL.); Piwnieza ad fl. Poprad (WOL.).

Ssp. *laevigatum* WILLD. — N.-Fátra: Koza skala in v. Gágyeri völgy 800—850 m. (HULJ.); Silesia Austr.: In dorso Krywy (KOT.); Galicia: Krzywezyce pr. Leopolim, Muszyna et Leluchów ad fl. Poprad (WOL.).

Ssp. *lancidens* ZAHN. — Silesia Austr.: Grabina pr. Teschen, Boguszowice (KOT.); Galicia: Krzywezyce et in silva «Gnojniker Wald» pr. Lwow (WOL.).

Ssp. *purpuricaule* Zahn. — Moravia: Nikles pr. Haunsdorf (LAUS.).

Ssp. *rigidum* HARTM. — Silesia Austr.: Lysa hora, Ropice (KOT.); Galicia: Krzywezyce pr. Lemberg (WOL.). — var. *subumbellatum* Z., foliis angustis, habitu H. umbellati, involueris sparsim glandulosis. — Silesia Austr.: Ropica (KOT.).

Ssp. *tridentatum* (FRIES) DAHLST. — Pienini: Dreikronenberg; Bukovina: in v. Dea pr. Câmpulung (WOL.); Abauj-T.: in v. Aj-i-völgy pr. Torna (TH.); B.-Naszód: Oláhszentgyörgy (PRODAN.).

83. H. Knafii Celak. = laevigatum-vulgatum.

Ssp. *Knafii* ČEL. — Tatra: Szerokie Uplazy (KOT.), Koscielec ad Garny Gasienicowy staw (WOL.). — Silesia Austr.: Boguszowicz, Gnojnik, Ropica, in eae. m. Godula (WOL.). — Galicia: In m. Mataków ad fl. Lomnica, Leopoldsdorf ad fl. Swica, Piwniczna et Leluchów ad fl. Poprad, Tatarów ad fl. Pruth, in m. Radzijowa pr. Szczawnica, Berdo ad fl. W. Czermosz 1260 m. [f. pilis in involuero pedunculisque ad 2,5 mm. longis].

84. H. ramosum W. Kit. = laevigatum — caesium.

Ssp. *pectinosum* DAHLST. — Tátra: Zimne wody = Drechslerhäuschen (WOL.).

Ssp. *ramosum* W. Kit. — N.-Fátra: Tlsta 13—1500 m. (HULJ.); Tátra: Roter Leh (WOL.), Faixblösse, Drechslerhäuschen, Csorba-tó, Barlangliget, Bélai Mészavasok: Bréhi déli sziklás részén (NYÁR.), Tátrafüred 1000 m. (A. SCHERFEL, in REHM. et WOL., Fl. Pol. exs. 106), Bliget — Zöld-tó: Vörösagyag (HULJ.); Liptó: Kvacsányi-völgy (NYÁR.), Csík-Balánbánya felett: N. Hagymás 1786 m. (NYÁR.); Heves: in m. Tarkó (PROD.), — var. *afarinum* BORB. — Tátra: «Kämmchen» in valle Kohlbach (A. SCHERFEL l. c. 197). Csorba-tó (BORB.).

85. H. inuloides Tsch. = laevigatum — prenanthoides.

Ssp. *lanceolatifolium* Z. — Tátra: Poprádi-tó (NYÁR.), Steinbachsee — Lomnitzer Grat (WOL., sub nom. *bupleurifolium* × *umbellatum*).

86. H. umbellatum L.

Ssp. *umbellatum* L. z) *genuinum* Z. — Lithuania

(DYBOWSKI), Pinsk (TWARDOWSKA); Galicia: Pienini, Lemberg multis locis, Grodek, Sadova, Wiszna, Leopoldsdorf ad fl. Swica etc. (WOL.); Câmpulung Bucowinæ (WOL.); Romania (Prod.); Hung., Fogarasihavasok: Vistea mare (NYÁR.); Besztenaszód: Naszód, Oláhszentgyörgy (PROD.); Komárom: in m. Turulhegy ad Bánhidá (Kocs.); Bereg: Alsó-Vereczke (TH.), in m. Plaicsik supra Vócsi-telep (id.); Abauj-T.: in valle Boldva (TH.), Várhegy ad Torna (HUL.), Kassa, Szarvashegy, in m. Hradova (TH.); Szepes: Késmárk (NYÁR.); T.-Lomniec (TH.); Borsod: Bükkhegys. (HUL.); Silesia Austr. (WOL.). — f. *coronopifolium* Bernh. — Vágvölgy: Streesnó (d. TH.). — f. *salicifolium* A.-T. — Szepes: Márton-hegy, Jeruzsálem-hegy (NYÁR.); Liptó: Vavrisó (HUL.); Abauj-T.: Bükkhegy (HUL.), in valle Szádellő (TH.) ad pag. Miszlóka (TH.); Honf: Bakabánya (KUP.). — f. *angustifolium* A.-T. — f. *linearifolium* Wallr. — Vilna (SYMON.). — var. *latifolium* A.-T. — Heves: Felső-Tárkány (PROD.); Heves: in silva Kékes (PROD.); Sáros: Maloveska (WOL.); Transs.: Kl. Hangenstein ad Brassó, Kovászna (RÖMER); Galicia: Holoszyna ad fl. Weisser Czeremosz (WOL.), Lemberg (id.), Nadworna ad fl. Czarna Bystrzyca (WOL.); Moldova (id.); Bucowina: Câmpulung (WOL.). — f. *limonium* GRISEB. — Zielona ad fl. Schwarzer Czeremosz, Piwnyczna ad fl. Poprad, Wyszkow ad fl. Mizunka, Jablonica ad fl. Pruth (WOL.). — var. *carpathigenum* ZAHN, foliis late lanceolatis, squamis latis viridi-atris. In regione montana Carpathorum satis frequens: Galicia: Oslawy Czarne pr. Kolomyja, Maxymec pr. Zielona, Jablonica pr. Tatarów, Hryniawa, Gurewyn, Stoubej, Jablonica—Worochta, Wyszkow ad fl. Mizunka; Hung., Bereg: in subalpinis m. Páj supra Volócz (TH.); Máramaros: ad riv. Kwasny supra Bogdán (id.); Szolnok-Doboka: Cibles (Prodán.); in m. Godula Silesiae Austr. (WOL.). — var. *monticola* JORD. — Máramaros: in alpinis Pietrosz supra Borsa (TH.); Gal.: in m. Grofa, Moloda et Busztul ad Lomnicam, Czornyj Dil ad fl. Weisser Czeremosz (WOL.); Bucowina: in m. Flutoriea pr. Cárlibaba et in m. Tomnatieu ad Câmpulung, in m. Suhardu (WOL.); Tátra: Toporowy staw (KOT.). — f. *tubulosum* Z. — Czornyj Dil ad fl. Weisser Czeremosz (WOL.).

Ssp. *brevifolioides* Z. — Illok Syrmiae (Prod.).

Ssp. *pseudopsis* JORD. — Pasieczna et Nadwórna ad fl. Czarna Bystrzyka (WOL.), Polonina Tarnica pr. Wolosate Mikuliczyn pr. Jablonica (WOL.). — Forsan *umbellatum* > *sabaudum*.

87. *H. virginicaule* N. P. = *umbellatum* — *bupleuroides*.

Ssp. *dunajecense* WOL. et ZAHLN. (*bupl.* ssp. *bupleuroides* × *umbellatum carpathigenum*). Aphyllospodium. Rhizoma saepe pluricaule. Caulis ad 70 cm. altus crassiusculus lignosus obscure brunneus v. violaceus, dense floccosus, in inferioribus duabus partibus disperse breviter pilosus deminute floccosus. Folia caulinata 20—25 subappropinquata valde rigida subglaucouscentia gramineo-

viridia, subtus subpallidiora, in margine subrevoluta, interdum \pm violacea, basi paulum angustata v. (superiora) aequilata sessilia, lanceolata, ad 10 : 2 cm. longa, acuminata acutiuscula, glandulosodenticulata, summa longe acuminata acuta vel acutissima, in parte aversa marginaque modice floccosa, epilosa, inferiora in nervo dorsali subpilosa (2–3 mm.), ima basi pilis solitariis obsita. Inflorescentia laxe paniculata, a cladum 5–8 cm. longum, rami c. 7 (— 10), summi stricti erecti appropinquati, inferiores remoti longi, foliis parvis instructi, ordines axium 3, capitula 8–10 (— 16) vel compluria; rami inferiores saepe tantum 1 (— 2)-cephali, capitulis reliquis abortis. Involucrum 11 mm. longum crasse ovato-globosum depresso breviterque pilosum, pilis basi obscuris, disperse glandulosum, basi tantum rubrifloccosum. squamis numerosissimis imbricatis obscure viridibus dilutius viridi-marginatis, latiusculis, plurimis obtusis apice rubescensibus, intimis \pm acutis. Bracteae 6–10 breves, superiores confertae et in bracteas transeuntes. Pedunculi apice parum incrassati subcani. Flores dilute lutei, stylis initio brunneoluteis denique obscuris.

Pienini: in m. Kacza ad fl. Dunajec (WOL.).

Variat: 1. *brevipilum* Z., caule breviter tantum piloso, foliis in nervo dorsali tantum pilosis.

2. *longipilum* Z., caule inter folia inferiora et media dense longeque piloso (3–4 mm.), foliis inferioribus mediisque in nervo dorsali dense pilosis, inferioribus praeterea in margine ciliatis et in tota parte aversa disperse pilosis (an *H. crinicaule* N. P.?).

Ssp. *Kaczae* WOL. et ZAHN. — *H. umbellato* magis affine. Caulis lignosus epilosus usque ad medium disperse floccosus, inferne obscure violaceus. Folia caulinata ad 20, rigida *lanceolata* (latissima 10 : 1,5 cm.) basi angustata, summa basi aequilata sessilia longe acuminata acutiuscula, remote levissimeque sinuato-denticulata, dentibus obtusiusculis, in margine parum revoluta, subtus distincte venosa, supra subtusque nervo mediano albido munita, media summaque in nervo dorsali, summa etiam in tota parte aversa, inferiora in margine tantum subfloccosa. Inflorescentia \pm indeterminata paniculata, ramis 6 vel compluribus, inferioribus longis obliquis strictis foliosis, aclado ad 60 mm. longo, ordinibus axium 3, capitulis c. 18, reliquis numerosis abortis (ramis 1–2-cephalis). Pedunculi superne subincrassati 5–8 bracteis linearibus sublongis viridibus obsiti. Involucrum 11–13 mm. longum crasse ovato-globosum denique truncatum, pilis glandulisque solitariis obsitum tantum subfloccosum, squamis subangustis obscure viridibus dilute viridi-mARGINATIS, exterioribus angustis, inferioribus obtusiusculis v. acutiusculis. Flores dilute lutei, dentibus sublongis coronati, stylis denique obscuris.

Pienini: In m. Kacza ad fl. Dunajec (WOL.).

Ssp. *virgicaule* N. P. — Gömör: In arce Murány (KUP.).

88. *H. speciosum* Hornem. = *umbellatum* — *scorzonerifolium*.

Roter Lehm [Czerwone glinki] in alpibus calc. Bélaënsibus (Wol.). — Folia supericra etiam in parte superiore subfloccosa.

89. *H. crocatum* Fr. = *umbellatum* — *prenanthoides*.

Ssp. *conicum* A.-T. — Tátra: Poprádi-tó (Nyár.).

Ssp. *hryniawense* Wol. — In m. Stoubej pr. Hryniawa Galiciae (Wol.); Jablonica—Worochta ad fl. Pruth (id.).

90. *H. Worochtae* Wol. 1889 in sched. = *umbellatum* — *pocuticum* Wol.

Habitu *H. lanceolati latifolii*. Caulis crassiusculus subflexuosus basi atroruber et subepilosus, supra basin usque ad apicem modice vel subdense albopilosus, pilis horizontaliter patentibus, ad 75 cm. altus. Folia caulinata ad 20, ima subremota, media magis approximata conspicua, inferiora late lanceolata subintegerrima basin versus longe attenuata petioliformia basi semiamplexicaulia, acutiuscula, sequentia latiora acutiora (ad 10 : 4 cm. longa) denticulata, summa breviter ovato-lanceolata subsemamplexicaulia, omnia obscure gramineo-viridia, utrimque et praecipue in margine modice vel subdense pilosa, media summaque supra glabrescentia v. epilcsa, in margine non revoluto tantum subdense pilosa, 0,5—1 mm.; pili in superioribus plantae partibus basi bulbosi. Inflorescentia *H. lanceolati*, rami 8—10 remoti, ordines axium 3—4, capitula c. 20, accladium 5—15 mm. longum. Involuerum erasse ovatum denique truncale, 13 mm. longum; squamae latae obscurae obtusae, interiores viridimarginatae, exteriores laxae, omnes pilis dispersis, glandulis modice numerosis vel subdensis obtectae, subeffloccosae. Pedunculi c. 3-bracteati, disperse glandulosi breviter subpilosae dense floccosi, pilis dilute canis horizontaliter patentibus basi incrassatis, apice vix incrassati. Flocci deorsum cito diminuti, in caule nox nulli. Flores saturate lutei, styli obscuri, ligulae apice glabrae, achaenia atra.

In dorso m. inter Jablonica et Worochta ad fl. Pruth (Wol.)

91. *H. Grofae* Wol. = *umbellatum* × *stygium*! Wol.

Aphyllodium. Caulis 20—30 cm. altus basi rufescens, subtenuis, subdense pilosus basi glaber. Folia caulinata c. 8, ima saepe emarginata, lanceolata ± longe attenuata basi petioliformia, obtusiuscula vel acutiuscula mucronulata, remote denticulata leviter sinuata saepe subundulata obscure viridia subrigida, subtus dilutiiora, supra disperse, subtus submodice pilosa, pilis bulbosis, bulbis in foliis superioribus obscuris, in margine subdense rigidiusculeque pilosa, superiora basi subangustata sessilia acuminata, lanceolata, plana, in margine subtusque floccis articulatis obsita. Acladium $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ totius caulis exhibens, rami longi, foliis viridiibus obsiti, oblique arcuato-erecti flexuosi plerumque monocephali.

Pedunculi superne incrassati, cani, obseure subpilosoi, pilis ad 3 mm. longis rigidis horizontaliter patentibus, ± disperse glandulosi, floccis usque ad caulis basin subnumerosis, glandulis deorsum cito deminutis pariter ac in foliis parvulis. Involuerum 10—12 mm. longum ovatum, squamis latis lanceolatis obtusiusculis vel acutis, exterioribus brevibus obtusis, intimis acutissimis viridi-marginatis, reliquis atroviridibus subimmarginatis, modice vel subdense pilosis, pilis brevibus canescentibus basi obscuris, subglandulosum, basi tantum subfloccosum. Flores dilute lutei, stylis obscuris, apice brevissime tantum ciliatis v. glabrescentibus. Achaenia? — Inter formas humiles H. umbellati et H. stygium hybridum.

In cacumine m. Grofa 1751 m. ad fl. Lomnica Carpathum (WOL.).

92. *H. virosum* Pall.

Ssp. *virosum* PALL. — Ad rip. abrupt. fl. Sereth pr. Monasterzyska (Bl.).

93. *H. sabaudum* L. (*boreale* Fr. p. p.).

Ssp. *eminens* JORD. — Rudno pr. Leopolim (WOL.), Pasieczna ad fl. Czarna Bystrzyca (id.), in eae. m. Barania (KOT.). — f. *editicaule* JORD. — A b a u j-T.: Szarvashegy pr. Falueska (TH.).

Ssp. *obliquum* JORD. — Galicia orient.: Solotwina in v. Mizunka (WOL.).

Ssp. *praticolum* SUDRE. — B-Pestinum: Óbuda, in ripis argill., in valle Zugliget pr. Budam; in m. Csikovár pr. Pomáz (KOCSSÍ).

Ssp. *quercketorum* JORD. — Heves: Várhegy (PROD.); Hont: Bakabánya (KUP.).

Ssp. *scabiosum* SUDRE. — Dubienko pr. Monasterzyska. Bodnarów ad fl. Lomnica (WOL.). — Moravia: Grügau pr. Olmütz (LAUS.).

Ssp. *vagum* JORD. f. *genuinum*. — Polonia: Sandomierz (PIOTROWSKI); Galicia: Rudno, Lemberg, Holosko, Wola Ciklinska pr. Jaslo (WOL.), Muszyna et Piwniczna ad fl. Poprad (WOL.); A b a u j-T.: Farkashegy pr. Kassa (TH.), Baska, Kassahámor, in v. Szádellő (TH.); Heves: Felső-Tárkány (PROD.); Szepes: Hosszúerdő (NYÁR.); Pest: Nagyszál supra Váe (HULJ.); Budapest: Hüvösvölgy et in silva Zugliget (Kocs.); Besztercsény-Naszód: Oláhszentgyörgy (PROD.); Slavonia: Rakovac (KUP.). — f. *aviorum* JORD. — Comit. Pest: Pilisesaba, Farkasvölgy, Hüvösvölgy (Kocs.); Nagyszál supra Váe (HULJ.) — f. *rigidicaule* JORD. — Silesia Austr.: in m. Kusmien (KOT.), — var. *subrectum* JORD. — Romania: Mehedenji (PROD.); Buda (BORBÁS); Sáros: Murianok (WOL.); Ab-Torna: in m. Hradova (TH.), supra A-Meczenzéf (TH.); Szepes: Szafranówka Pieninum (WOL.); Malovska ad fl. Hernád (WOL.); Galicia: Jablonica ad Pruth (WOL.).

Ssp. *virgultorum* JORD. — Pest: Insula Csepel, Pilisesaba

(Kocs.); Galicia: Saybusch [Zywiec], Hoszow ad fl. Swica, ad balneum Zegiestow (WOL).

94. *H. pseudobupleuroides* N. P. = *sabaudum* — *bupleuroides*.

Ssp. *erinicaule* N. P. — Pieniny Galiciae (WOL.).

95. *H. dolosum* Burn. et Gremli = *sabaudum* — *umbellatum*.

Ssp. *dolosum* BURX. et GR. — Hont: in quercetis «Pruslovky» ad Bakabánya (KUP.).

96. *H. racemosum* W. Kit.

Ssp. *barbatum* TSCH. — Albania: Murino distr. Vasojević (BALDACCI, It. Alb. X 1903 no 199); Croatia: in silvis ad Brušane (DEG.) et Sveti Ivan supra Medak 800 m. (Kocsis). — f. *stiriacum* A. KERX. — Hont: Muškovskie pr. Bakabánya (KUP.). — f. *tenuifolium* Host. — Ad pedem m. Godula Silesiae Austr. (KOT.).

Ssp. *italicum* FR. — Inter Brušane et Oštarija (DEG.) Croatiae.

Ssp. *racemosum* W. Kit. — Velebit: Sveti Iván pr. Medak (Kocsis.). — f. *subbarbatum* Z. Inter Brušane et Oštarija (LENGY.).

97. *H. pseudoboreale* A. T. = *racemosum* — *sabaudum*.

Ssp. *pseudoboreale* A.T. — Abauj-T.: in m. Jahodna supra Kassa (TH.); Borsod: Tatárárok pr. Diósgyör (BUDAI), Bükkhegység (HULJ.); Hont: Bakabánya (KUP.).

98. *H. latifolium* SPR. = *racemosum* — *umbellatum*.

Ssp. *brerifolium* TSCH. — Heves: Szarvaskő (PROD.).

Ssp. *latifolium* SPR. — Herceg.: Jablanica (PROD.); K-Szörény: infra m. Sojmuluj pr. Herkulesfürdő (TH.).

99. *H. stupposum* Rehb. fil.

Ssp. *nivisquamum* DEG. et Z. — Croatia: In m. Panos 1262 m. (Rossi).

Ssp. *stupposum* N. P. — Porto Maura ad pag. Rogaznica (TH.); Velebit: In m. Mali Sadikovac ad Oštarija (Rossi). Bulgaria: Belovo, Zemen (URUMOFF).

100. *H. macrodon* N. P. = *stupposum* — *bifidum*.

Ssp. *macrodon* N. P. 1. *epilosiceps* Z., involueris dense floccosis epilosis et 2. *pilosiceps* Z., involueris subpilosis minus floccosis. — Herceg: Prenj pl. 10—1200 m. (PRODÁN.).

Ssp. *purpurascensipes* Rossi et ZAHL (= *nivisquamum-bifidum*). Rhizoma crassiusculum. Caulis 8—15 cm. altus tenuis purpureus, superne modice vel subdense, usque ad basin disperse floccosus, eglandulosus, pilis dispersis v. sparsis albidis rigidiusculus 2—2.5 mm. longis obsitus. Folia rosularia numerosa obovata

vel elliptica vel oblonga et oblongo-lanceolata, obtusa vel \pm acuta, apice saepe plicata, obsolete denticulata vel integerrima, sub-glaucouscentia, subtus vix pallidiora et interdum parcefloccosa, plerumque utrimque \pm purpurascens, in parte superiore glabra et nervis saepe intensius purpureis praedita, in margine modice vel subdense setosa et glandulis minutissimis solitariis obsita, subtus disperse pilosa, in nervo dorsali praecipue basin versus saepe subdense setoso-pilosa (2—4 mm.), omnia subparva (cum petiolo 45 : 25 ad 60 : 15 mm. longa); caulinis 1—2, imum lanceolatum subtus disperse floccosum, summum parvum linearilanceolatum, subtus subfloccosum, vel bracteiforme. Acladium 15 mm. l., rami 1—3 remoti, ordines 2 (—3), capitula 2—3 (—5). Involucrum 10 mm. longum crasse ovatum obscure canum densissime floccosum fere lacteo-perfusum, disperse vel vix modice pilosum (pilis basi atris) disperseque glandulosum, squamis e basi lata acuminatis \pm acutis apice barbulatis, obscuris, interioribus viridi-submarginatis. Pedunculi parcepilosii glandulosique, cani, bracteis 1—2 ciliatis canescentibus obsiti. Flores stylisque lutei.

— H. nivisquamo simile.

Velebit: In m. Plana 1304 m. in Sugarska Duliba, in m. Veliki Stolac 1401 m., in m. Krug 1342 m. et in m. Pavelić Kuk 1089 m. (Rossi).

101. *H. Tommasinii* Rchb. fil. = *racemosum* — *stupposum*.

Ssp. *adenothyrum* SAG. et ZAHN. — Herzegovina: In rupium fissuris in glareosis ad Polje pr. Trebistova inter Posušje et Podklečani, c. 900 m. (HANDEL-MAZZETTI).

Ssp. *Tommasinii* RCHB. FIL. — Herc.: Prenj pl. (PRODÁN).

Ssp. *setosissimum* N. P. — Ibidem (PROD.).

102. *H. sparsiflorum* (Friv.) Fries.

Ssp. *paniculatum* ZAHN. — Caulis subcrassiulus eglandulosus effloccosus, basin versus tantum rigidiuscula breviterque subpilosus et \pm violaceus, striatus, phyllopodus, saepe subascendens, basi petiolis vetustis foliorum involutus. Folia radicalia subnumerosa late lanceolata rigidiuscula subglaeca, utrimque, basin versus longius attenuata, late alato-petiolata, glanduloso-denticulata, supra glabra lucida, in margine subridigiuscula breviterque ciliata, subtus pallidiora et molliter parcepilosa, petiolis basi valde dilatatis; caulinis 4—5, maiora lanceolata basi angustata sessilia, reliqua eito decrescentia longe linearia vel bracteiformia, in margine subundulata, effloccosa, infra caulis medium inserta. Inflorescentia indeterminata squarroso-paniculata, acladium 20—30 mm. l., rami ad 15 saepe usque ad basin descendentes, summi 10 e bractearum longarum linearium v. filiformium alis orti oblique patentes substricti tenues, pariter ac caulis bracteis linearibus v. filiformibus

obsiti, omnino glaberrimi, ordines 4, capitula ad 50 vel compluria. Involucrum 9—10 mm. longum irregulariter imbricatum, *modice pilosum*, disperse glandulosum, squamis latis atroviridibus acutiusculis vel obtusiusculis, interioribus viridi-marginatis, exterioribus in margine subflocosis plerumque viridi-marginatis; pili 1—2 mm. longi obscuri apice diluti. Bractae obscureae viridi-marginatae, 2—3 remotae. Pedunculi tenues subvirides, apice modice, rarius subdense floccosi, deorsum cito subeffloccosi, epilosi, eglandulosi. Flores citrini, styli obscuri, achaenia obscurae brunnea. — Bulgaria: Čamkorija (LAUS).

Ssp. *malomvicense* DEG. et Z. — Čamkorija (LAUS).

Ssp. *Kotschyanum* HEUFF. f. *glabrum*, involucris glaberrimis, squamis latis obtusis. — Čamkorija (LAUS).

Ssp. *vestiticeps* ZAHLN. — Caulis 10—25 cm. altus tenuis epilosus, superne sparsim floccosus. Folia radicalia numerosa late lanceolata vel lanceolata rigida glauca acuta denticulata, in margine praecipue basin versus et in nervo dorsali rigide pilosa, interiora in nervo dorsali *subfloscosa*; caulinis 2—3 parva, *in nervo dorsali vel summa in tota parte aversa parcefloscosa*. Acladium 20—30 (—50) mm. l., rami (0—) 2—3 squarrosi, valde remoti, ordines 3, capitula (1—) 2—9. Involucrum 10—11 mm. longum denique depresso, late cylindrico-ovatum, irregulariter imbricatum, *submodice breviterque pilosum glandulosumque*, squamis exterioribus brevibus obtusiusculis, reliquis latis atroviridibus dilute viridi-marginatis non vel parceflocosis; pili apice diluti. Pedunculi subflocosi apice tantum glandulis solitariis obsiti, c. 3-squamati. Flores citrini, stylis obscuris, achaeniis subatris. — Bulgaria: Samokov (LAUS).

Ssp. *sparsiflorum* (Friv.) FR. — Bulgaria: Belovo (URUMOFF). — var. *multifolium* Z. foliis caulinis ad 20, inferioribus late lanceolatis obtusiusculis, caule ad 80 cm. alto, inflorescentia squarroso- et longe ramosa, ordinibus axium 4—5; capitula numerosissima. — Bulgaria: in valle Marica (LAUS).

Ssp. *sparsicerinum* DEG. et Z. — Bulgaria: Vitoša (LAUS).

Ssp. *subsparsicerinum* ZAHLN. — Caulis ad 60 cm. altus, basin versus parcepilosus. Folia glauca subtus dilute viridia, radicalia longissima (ad 20 cm.) lanceolata dentata, exteriora obtusiuscula mucronata, reliqua + longe acuminata, omnia supra glabra, in margine nervoque dorsali breviter subciliata, petiolis subpilosae; caulinis ad 8, media basin versus tantum in margine nervoque dorsali sparsim ciliata. summa linearia longa pilosa, omnia effloccosa. Involucra ut in ssp. *sparsifloro*, sed squamae modice pilosae, pilis obscuris apice dilutis, et disperse glandulosae, effloccosae. Pedunculi sparsissime pilosi, sparsim glandulosi, subeffloccosi. — Bulgaria: Čamkorija (LAUS), Vitoša (id.).

Ssp. *pseudosparsiflorum* ZAHLN. — Ssp. *sparsifloro* valde

simile, sed squamae in dorso sparsim, pedunculi sparsim vel submodice floccosi, glandulae ubique nullae. Caulis glaberrimus tenuis flexuosus ad 40 cm. altus basi violaceus. Folia radicalia gramineo-viridia glaucescentia, subtus albido-viridia et molliter subpilosa, supra pilis brevibus rigidiusculis dispersis vel submodice numerosis, in margine subdensis obsita, denticulata, petiolis praecipue basin versus subdense molliterque pilosis praedita, exteriora obovato v. oblonga obtusiuseula, in petiolum sensim angustata, interiora oblongo-lanceolata, supra ± glabrescentia, utrimque magis angustata; caulinis ad 6 lanceolata, inferiora in margine nervoque dorsali disperse v. sparsim ciliata, summa epilosa, omnia effloccosa. — Bulgaria: In valle Marica (LAUS).

103. *H. erythrocarpum* Peter = *sparsiflorum* — silvaticum.

Ssp. *Brandisianum* Z. — Bulgaria: Karlovo (NYÁR. herb.), Čamkorija, in m. Musalla (LAUS), in valle Bistrica (id.).

Ssp. *leptobrachiopsis* ZAHN. — Caulis 60—70 cm. altus subtiliter striatus subtenuis sparsim, basi modice pilosus, superne subfloccosus viridis, apice tantum disperse glandulosus. basi violaceus. Folia radicalia petiolata elliptica vel oblonga, interiora submagna, basi abrupte vel (intima) longe sensim in petiolum subalatum dense molliterque pilosum angustata, mollia, dilute viridia vix glaucescentia, supra subrigidiuscente subpilosa, vel interiora subglabra subtus pallidiora disperse molliterque pilosa, in nervo dorsali dense albopilosa (1—3,5 mm.), glandulosodenticulata, dentibus saepe in petiolum alatum descendantibus; caulinis 3 (—4) sensim descrecentia, imum oblongo-lanceolatum saepe sat magnum, pluridentatum, dentibus apice longe glanduliformibus, supra glabrum, subtus sparsim pilosum, in nervo dorsali parcefloccoso subpilosum, basi attenuatam alato-subpetiolatum et densius pilosum, acuminatum acutum, medium basi angustatum sessile, in nervo dorsali subfloccosum, summum in nervo dorsali densius vel in tota parte aversa sparsim floccosum, denticulatum, quartum lineare v. bracteiforme. Inflorescentia laxissime paniculata, ramis ad 8 valde remotis squarrosis areuato-patentibus elongatis, ordinibus axium ad 4; capitula 15—25, aecadium 10—25 mm. l. Involverum subparvum 8—9 mm. longum ovato-cylindricum initio subturbanatum, effloccosum epilosum sat dense tenuiterque glandulosum, squamis viridi-atris subangustis ± acutis, irregulariter imbricatis, interioribus viridi-submarginatis. Pedunculi tenuissimi obscure multiflocci, modice v. subdense tenuiterque glandulosi, bracteis 1—2 subulatis subglandulosis obsiti. Flores subcitrini, dentibus brevissimis obseurioribus, stylis atris, achaeniis obscure castaneis. — Habitu *H. Pollichiae* SCH. Bip.

Bulgaria: Čamkorija (LAUS).

— f. *angustifolium* Z., foliis lanceolatis denticulatis. — In

m. Musalla, Čamkorija (LAUS). — var. *subcalvifolium* Z., foliis oblongo-lanceolatis v. lanceolatis tenuibus, in petiolum angustatis, denticulatis, in parte superiore glabris, in margine brevissime ciliatis, subtus sparsim, in nervo dorsali breviter molliterque pilosis. — Čamkorija, Musalla (id.).

Ssp. *erythrocarpum* PETER. — Bulgaria: Čamkorija (LAUS).

Ssp. *melanocarpum* ZAHLN. — H. sparsiflori ssp. pseudosparsifloro valde simile. Caulis c. 30 cm., tenuis, disperse, inferne subdense mollipilus, superne ± floccosus eglandulosus, accladium 15 mm., rami 3—4 remoti, ordines 3, capitula 3—12. Folia radicalia longe petiolata oblongo-lanceolata obtusiuscula v. lanceolata acuminata, submollia, utrimque breviter subpilosa, in margine nervo que dorsali dense breviterque ciliata, in petiolo subdense molliterque pilosa (2—3 mm.), denticulata, in petiolum cito vel longe attenuata. caulina 3—4 (—5) lanceolata longe acuminata v. anguste lanceolata, denticulata, in margine ciliata, imum sublonge alato-petiolatum, reliqua basi angustata sessilia. Involucrum 8—9 mm. l. ovatum denique depresso submodice pilosum floccosumque, subeglandulosum, squamis latiusculis ± acutis subatratis vel atroviridis, irregulariter imbricatis, interioribus pallide viridi-marginalis. Pedunculi subfloccosi parcepilosii sparsim glandulosi. Flores subcestrini, achaeniis stylisque subatratis. — In m. Vitoša Bulgariae (LAUS).

Ssp. *pyrenaeum* DEG. et Z. — Čamkorija (LAUS).

Ssp. *incomptum* NEIC. et Z. — Čamkorija (LAUS).

104. H. retyezatense Deg. et Zahn = **sparsiflorum** — **bifidum**.

Ssp. *retyezatense* D. et Z. — Szolnok-Doboka: in m. Cibles (PROD.).

Ssp. *sparsulum* Z. — Velebit: In m. Vaganski Vrh supra Medak 1700 m. (LENGY.), in valle Suha draga supra Šarića Duple (Rossi), in m. Samar supra Jadina (id.).

105. H. čamkorijense Zahn = **sparsiflorum** — **vulgatum**.

Ssp. *čamkorijense* Z. — Habitu H. vulgati. Hypophyllopodium, foliis radicalibus florendi tempore emarcidis. Caulis ad 60 cm. altus striatus basi violaceus sursum viridis, inferne breviter mollierque subpilosus, superne sparsim pilosus subdense floccosus. Folia caulina 5—8, ima 2—3 saepe appropinquata petiolata oblongo-lanceolata utrimque attenuata rigida supra glabra vel praecipue marginem versus disperse rigideque pilosa, sequentia remota lanceolata breviter petiolata v. basi angustata sessilia, omnia in margine subdense ciliata, subtus subsparsim, in nervo dorsali modice pilosa, subglaucescentia dilute viridia, irregulariter + grosseque dentata. dentibus glanduloso-terminatis. pluridentata, superiora saepe grossius dentata sensim decrecentia sublonge

acuminata subtus saepe parcefloccosa. Inflorescentia indeterminata. saepe ex omni ala ramosa, ramis erectis saepe valde elongatis foliatis apice ramulosis, ordines axium 3—4, capitula 10 vel numerosa, acodium 10—20 mm. longum. Involucrum 9—10 mm. l. ovatum denique depresso breviter subpilosum subsparsim glandulosum basin versus subfloccosum, squamis subirregulariter imbricatis, exterioribus angustioribus, interioribus angustis acutis, omnibus subatris anguste subviridi-marginatis. Bracteae 2—3 parvae prope involucrum insertae. Pedunculi cani sparsim pilosi subglandulosi. Flores dilute lutei, stylis achaeniisque subatris.

Bulgaria: Čamkorija (LAUS).

106. *H. subnitens* Zahn = *sparsiflorum* > *vulgatum*. —

Hypo- vel aphyllodium. Habitu *H. vulgati* glabri. Caulis 25—50 cm. altus tenuis, superne subfloccosus epilosus, medio sparsim vel non pilosus, basin versus sparsim vel subpilosus et \pm violaceus, \pm flexuosus, viridis. Folia caulinata ad 12, ima submagna ovata vel oblongo-lanceolata denticulata vel dentata obtusa vel acuminata, breviter petiolata, in petiolum cito sensimve angustata, papyracea gramineo-viridia subglaucescentia, in margine breviter subciliata subfloccosa, subtus brevissime disperseque et rigiduscule pilosa sparsim floccosa, in nervo dorsali subdensius pilosa floccosaque, sequentia citissime decrescentia oblongo-lanceolata vel lanceolata basi \pm lata sessilia, basin versus paulum, apicem versus multo magis acuminata acuta, etiam in parte superiore (et in margine) parcefloccosa, superiora epilosa linearia v. bracteiformia. Inflorescentia paniculata subindeterminata, acodium 5—15 mm. longum rami 3—7, ordines axium 3, capitula 4—15. Involucrum 9 mm. longum epilosum vel pilis rarissimis obsitum, parcissime brevissimeque glandulosum basi subfloccosum, squamis atroviridibus irregulariter imbricatis sublatiusculis obtusis, intimis acutiusculis dilute viridi-marginatis, inferioribus angustioribus. Pedunculi tenues, dense, superne densissime floccosi, epilosoi, eglandulosi, ad 5 bracteis squamatis vel imis subulatis obsiti. Flores citrini, stylis achaeniisque subatris. — Bulgaria: Camkorija (LAUS).

107. *H. Velenovskyi* Freyn = *sparsiflorum* — *prenanthoides*.

Ssp. *chamaeprenanthes* ZAHN. — Aphyllodium. Caulis ad 60 cm. altus tenuis, basi violaceus subepilosus, medio sparsim vel modice rigidusculeque pilosus, subflexuosus, superne subepilosus, sed parcefloccosus et disperse tenuiterque glandulosus, subtiliter striatus. Folia caulinata c. 12, lanceolata, utrimque longe attenuata glanduloso-denticulata sensim decrescentia, ima 2(—3) longissime alato-petiolata molliora, sequentia basi longe attenuata sessilia, media basi prenanthoidiformia sessilia semiamplexicaulia, summa rigidiora, e basi lata amplexicaulia acuminata angustiora *omnia supra glabra lucida* gramineo-viridia subglaucescentia, ima tan-

tum in parte superiore vix modice breviterque rigidipila, subtus subpilosa, reliqua in margine modice vel sat dense breviterque ciliata, subtus disperse pilosa, in nervo dorsali et (ima) in petiolo subdense brevipila, summa subepilosa, omnia effloccosa subtus subalbido-viridia. Inflorescentia ut in *H. prenanthoidi*, oligocephala, aclado 5—10 mm. longo, ramis 3—6, ordinibus axium 3—4; capitula pauca vel ad 15. Involuerum 9—10 mm. longum cylindrico-ovatum, pareffloceosum subdense glandulosum disperse obscureque pilosum, squamis sublatiusculis ± acutis irregulariter imbricatis atroviridibus, apice barbulatis. Pedunculi dense glandulosi subfloccosi plerumque epilosii. Flores citrini, apice distincte ciliati, stylis obscuris, achaeniis dilute brunneis.

Bulgaria: In m. Vitoša (LAUS).

H. prenanthoidi magis affine; caule tenui viridi + glabro, foliis angustis subglaucescentibus supra glabris, involueris irregulariter imbricatis ad *H. sparsiflorum* vergens.

Ssp. *Velenovskyi* FREYN. — Bulgaria (URUMOFF).

108. *H. iuranomorphum* Zahn = *sparsiflorum* — *silvaticum* — *prenanthoides*.

Habitu omnino *H. iurani*. Phyllopodium. Caulis ad 50 cm. altus tenuis subdense pilosus, 2 mm., basi dense pilosus violaceus, supra medium sparsim tenuiter, apice submodice longiusque glandulosus. Folia radicalia 2, petiolata oblongo-lanceolata obtusiuscula v. subacuta: caulinata ad 10, ima lanceolata basin versus longe attenuata, quasi late alato-longeque subpetiolata, longe acuminata acuta: sequentia basi angustata v. subaequata sessilia semiamplexicaulia, lanceolata longe acuminata acutissima sensim deresentia, omnia dilute viridia subglaucescentia, supra subdense rigidiusculeque brevipila vel summa glabrescentia, in margine nervoque dorsali dense pilosa. subtus molliter subpilosa subreticulato-venosa, glanduloso-denticulata, ima breviter pluridentata simul basin versus fere albido-subvillosa et glandulis minutis sparsis praedita. Inflorescentia paniculata, aclado 5—10 mm. l. ramis ad 8, inferioribus remotis, ordinibus axium 3—4; capitula pauca vel ad 25. Involuerum 9 mm. l. subeffloccosum, irregulariter imbricatum, dense sat longeque glandulosum simul disperse obscureque pilosum, squamis latiusculis atris obtusis, exterioribus angustis, in margine sparsim floccosis, intimis viridi-mARGINATIS. Flores dilute lutei, ligulis breviter ciliatis, stylis aterrimis, achaenii obscure brunneis. Pedunculi tenuissimi 2—3-bracteati densissime tenuiterque glandulosi vix sparsim pilosi. — Bulgaria: Vitoša (Laus).

109. *H. Pelagae* Deg. et Z. = *sparsiflorum* — *umbellatum*.

Ssp. *Pelagae* D. et Z. — Szolnok-Doboka: in m. Cibles (PROD.).

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1911

Band/Volume: [10](#)

Autor(en)/Author(s): Zahn Karl [Carl] Hermann

Artikel/Article: [Beiträge zur Kenntnis der Hieracien Ungarns, Galiziens u. der Balkanländer. 121-174](#)